Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

14 октябрь, сешанба, 1997 йил

Сотувда эркин нархда. № 210 (1727)

РЕСПУБЛИКА КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

13 октябрь куни Вазирлар Маҳкамасида Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастурни амалга ошириш бўйича республика комиссиясининг биринчи мажлиси бўлди. Унда тегишли вазирлик ва идоралар, банклар, муассасалар, ташкилотлар, олий ўқув юртлари раҳбарлари иштирок этди.

Мажлисни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири, мазкур комиссия раиси Ў.Султонов бошқарди.

Республика комиссияси ҳамда Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастурнинг устувор масалаларини амалга ошириш бўйича ишчи гуруҳлар олдида турган энг долзарб масалалар ҳамда Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастурни амалга оширишни таъминловчи меъёрий ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқиш ҳақидаги масалалар муҳокама этилди. Мажлисда республика Бош вазири, комиссия раиси Ў. Султонов ва Бош вазир ўринбосари А. Азизхўжаев маъруза қилдилар.

Кўтарилган масалаларни муҳокама қилишда республика Бош вазирининг ўринбосари, макроиқтисодиёт ва статистика вазири Б. Ҳамидов, меҳнат вазири О. Обидов, Вазирлар Маҳкамаси Ахборот-таҳлил бошқармаси бошлиғи Г. Саидова иштирок этдилар.

Мажлисда Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги Қонуни ва Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастурни амалга ошириш бўйича ишлар давлат сиёсатининг устувор йўналиши экани қайд этилди. Бугунги кунда халқ таълими тизимини ислоҳ қилиш ўта муҳим сиёсий аҳамиятга эга. Ҳозир бу муҳим ҳужжатларни ҳаётга татбиқ этиш зарурати чуқур англаб етилган.

Кадрлар тайёрлашнинг ҳуқуқий ва меъёрий асосларини Миллий дастур талабларига мувофиқ равишда фаоллик билан қайта кўриб чиқиш лозим. Мажлисда қайд этилганидек, узлуксиз таълимнинг барча босқичлари учун давлат таълим стандартларини ишлаб чиқиш, тасдиқлаш ва ҳар томонлама жорий этиш муҳим вазифа ҳисобланади.

Уч йиллик таълимни ташкил этиш, ҳар бир касб учун мутахассислар тайёрлаш мамлакатда муҳим аҳамият касб этади. Бунинг учун зарур моддий техника базасини барпо этмай туриб, қўйилган вазифаларни амалга ошириш мумкин эмас, деб таъкидланди мажлисда.

Мажлис иштирокчилари мамлакат ҳукуматининг Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастурни амалга оширишга қаратилган биринчи даражали тадбирларини муҳокама қилди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т. Рисқиев, Тошкент шаҳри ҳокими К. Тўлаганов иштирок этдилар.

(ЎзА)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ «ТОВАРЛАР (ИШЛАР, ХИЗМАТЛАР) ЭКСПОРТИНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА»ГИ ФАРМОНИГА ШАРҲ

Ташқи савдо фаолиятини эркинлаштириш бўйича чора-тадбирларни янада яхшироқ амалга ошириш, экспорт-импорт операцияларини тариф ва нотариф бошқариш усулларини тартибга солиш, экспорт маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кенгайтиришни рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Товарлар (ишлар, хизматлар) экспортини рағбатлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» Фармони қабул қилинди.

Фармонга мувофиқ, республиканинг экспорт салоҳиятини ўстиришни таъминлаш масаласини ҳал эта бориб, 1997 йил 1 ноябрдан бошлаб, товарларнинг (ишлар, хизматларнинг) барча турига экспорт божхона божлари, шунингдек, махсус маҳсулот турларининг кичик бир гуруҳини истисно этганда, товарлар (ишлар, хизматлар) экспортини лицензиялаш бекор қилинади.

Рақобатбардошли маҳсулот ишлаб чиқаришни кенгайтириш иқтисодиётни ислоҳ қилишнинг устувор йўналишларидан бири эканини ҳисобга олган ҳолда, 1997 йил 1 ноябрдан ўзи ишлаб чиққан товарларни (ишлар, хизматларни) эркин муомаладаги валютага экспорт қиладиган корхоналар учун қўшимча имтиёз ва преференциялар бериш жорий этилади.

Хусусан, харидорларга хизмат қиладиган ваколатли банкларнинг кафолати бўлган, амалдаги қонунчиликда кўзда тутилган валюта тушиши муддатларига риоя қилинган ҳолда, бу корхоналарга ўз маҳсулотини олдиндан пул олмасдан ва аккредетив очмасдан экспорт қилиш ҳуқуқи берилди.

Маҳсулот ички бозор нархларидан арзон нархларда экспорт қилинган тақдирда корхоналар учун солиқ олинадиган база экспорт маҳсулотини сотишдан тушган амалдаги нарх билан ҳисоб-китоб қилинади.

Экспорт қилинаётган товар улуши маҳсулотни сотишнинг умумий ҳажмининг 30 ёки ундан кўпроқ фоизини ташкил этса, улар учун даромад солиғи ставкаси амалдаги ставкага қараганда икки баравар камайтирилади.

Фармондаги ўз маҳсулотини МДҲ мамлакатларига эркин муомаладаги валютада экспорт қилаётган корхоналар 1998 йил 1 январдан бошлаб акциз солиғи ва ҳукуматлараро битимларда бошқа жиҳат кўзда тутилмаган бўлса, қўшимча қийматга солинадиган солиқдан озод қилиниши ҳақидаги қарор маҳсулотини экспорт қиладиган корхоналар учун мақбул шарт-шароит яратиб беришга қаратилган ғоят муҳим рағбатдир.

Белгиланган имтиёзлар аниқ йўналишга эга бўлиб, экспортга юксак даражада ишланган тайёр маҳсулот ишлаб чиқарадиган корхоналарни рағбатлантириш учун қабул қилинган. Шунинг учун ҳам кўрсатилган имтиёз ва преференциялар савдо-воситачи ташкилотларга, шунингдек, хомашё ресурсларини (рангли ва қимматбаҳо металлар, қора металлар прокати, нефть, табиий газ, пахта толаси ва линт) экспорт қиладиган ишлаб чиқариш корхоналарига жорий этилмайди.

Фармонга мувофиқ, ташқи бозорларни маркетинг тадқиқотлари билан таъминлаш ҳамда ишлаб чиқарилган маҳсулотни реклама қилиш мақсадида ўз маҳсулотини экспорт қиладиган мулкнинг барча шаклидаги ишлаб чиқариш корхоналарига хорижда савдо уйлари ва ваколатхоналар очиш ҳамда уларга консигнация шартларида товарлар етказиб беришга рухсат этилади.

Ўзбекистондаги товар ишлаб чиқарувчилар манфаатини ҳимоя қилишни таъминлаш, улар ишлаб чиқарган маҳсулотни ички бозорда рақобатбардошлилигини ошириш учун шароит яратиш мақсадида импорт божхона божлари қайта кўриб чиқилиб, бу божларнинг янги, унификация қилинган ставкалари тасдиқланди. Бу ҳолда Ўзбекистон Республикасининг «Божхона тарифи ҳақида»ги Қонунига мувофиқ 1998 йил 1 январдан бошлаб божхона божлари товарнинг (ишлар, хизматларнинг) божхона қийматидан келиб чиқиб ҳисобланиши эътиборга олинган.

Экспорт-импорт операциялари билан шуғулланаётган корхона ва ташкилотларни ахборот билан таъминлашни яхшилаш мақсадида манфаатдор вазирлик ва идораларга шу йилда давлат ташқи савдо статистикаси маълумотларини йиғиш ва ишлаш тизимини такомиллаштириш бўйича зарур чора-тадбирларни амалга ошириш топширилган.

Фармонда экспорт-импорт операцияларини тариф ва нотариф йўли билан бошқаришнинг барча меъёрлари, шунингдек экспортга маҳсулот ишлаб чиқаришни кенгайтиришни рағбатлантириш бўйича чора-тадбирлар акс этгани муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қарорларининг илгари қабул қилинган айрим қоидалари ўз кучини йўқотади.

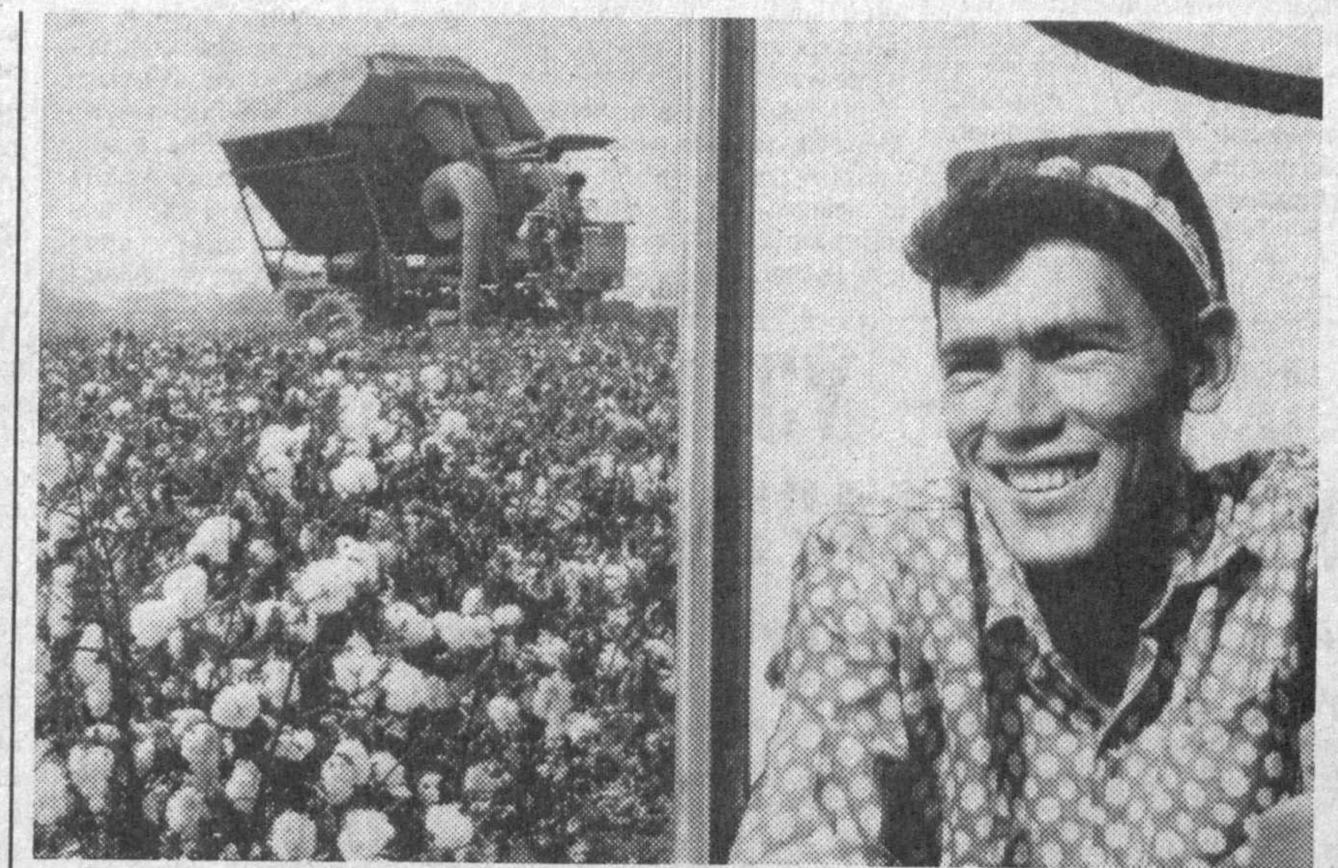

● ПАХТА-97

ЎЗИМИЗНИНГ ХИРМОН БУ!

«Қара-чи, республика неча фоиз бўлибди? Пахтамиз уч милёнга етай деб қолибди, дейсанми? Яшасин азаматлар! Умрлари узун бўлсин-да, уларнинг».

Умрида эгат ораламаган олис тоғли қишлоқнинг отахони ўзбек пахтакорларининг қувонч-ташвишини юрагида шундай туйиб турганида, пахта даласидагилар не дейишаркин?

Ҳар куни таҳририятимизга мамлакатимизнинг турли бурчакларидан хушхабарлар келаяпти. Бугун эрталаб Китоб тумани ҳокими Ўктам Хидиров телефон қилди: «Икки кун бўлди, Қашқадарёда биринчи бўлиб режани бажардик. Айниқса, «Навбаҳор», «Зарафшон», Каромат Рустамова, Раззоқ Шайманов, Меликул Бобоев номидаги хўжаликларимизда ҳосилдорлик 33-45 центнердан тўғри келди». Пешиндан сўнг эса... катта довонни эгаллаган Хоразмдан қувончли хабар эшитдик. Янгиариқ тумани пахтакорлари маррага етибди.

Сиз суратда кўриб турган манзаралар эса Наманган вилоятининг Норин туманидаги «Катта Ўлмас» жамоа хўжалиги далаларидан олинган. Мухбиримиз Тоҳиржон Ҳамроқулов пахта териш машиналарининг «жонли нафас»ларини кузатибди.

ДОЛЗАРБ МАСАЛАГА БАҒИШЛАНДИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш мажмуининг йиғилиши бўлди. Уни Бош вазир ўринбосари, республика хотин-қизлар қўмитасининг раиси Д. Ғуломова бошқарди.

Йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш котибиятларининг ўтган 9 ой мобайнидаги фаолияти, хотин-қизлар ва ёшларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш бўйича олиб борилаётган ишлар, «Инсон манфаатлари йили» дастурининг мажмуа тасарруфидаги ташкилотлар томонидан бажарилиши якунлари муҳокама этилди. Жумладан, кам таъминланган, кўп болали оилаларни, кекса ва ногиронларни ижтимоий муҳофаза қилиш, ёшларни тарбиялаш, хотин-қизларни иш билан таъминлаш борасида ижобий натижаларга эришилди.

Шу билан бирга хотин-қизлар ўртасида ҳуқуқий маданиятни янада ошириш, оилани мустаҳкамлаш, балоғатга етмаганлар ўртасида олиб борилаётган тарбиявий ишлар кўламини кенгайтириш зарурлиги таъкидланди. Бу борада «Аёл ва ҳуқуқ» минтақавий семинарларини ташкил этиш мақсадга мувофиқ эканлиги қайд этилди.

(ЎзА)

Сурхондарё вилояти:

ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

Сизни билмадик, лекин биз кўп эмас, икки кунгина Сурхондан олислашсак, юрагимиз яримта бўлиб, кўнглимизга ҳеч нарса сиғмай қолади. Э, сўраманг, бу тупроқда мингни айтасиз, миллион йилларнинг излари бор десак, ишонаверинг.

Сурхондарё ҳақида сўз айтмоқ осон эмас. Уни юз марта кезиб чиққан одам ҳам таърифлашга қийналади.

Негаки, унинг сирли замини қаърида нафақат Туркистоннинг, балки одамзотнинг ўлмас ўтмиши яширин

ЖАНУБДА БИР ЖАННАТ БОР...

бўлса, устида... дунё-дунё бойликлар бор. Уларнинг қай бирини айтайлик:. «Пайғамбар ороли», Далварзинтепа, Термизий боболар, Сўфи Оллоёр ҳазратларининг муборак қадамжолари, Македонский кўприги... Эҳ-е, яна ўнлаб, юзлаб ғаройиб гўшалар борки, сўз ҳам, тавсиф ҳам етмайди.

Бир ёнда бахшиси «Алпомиш»дан достон айтади, бир ёнда елкаси ер кўрмаган полвони давра, чавандози майдон айланади. Пахтакори, чорвадорига эса тариф йўқ.

Энди азизлар Сурхондан эшитинглар, Сурхондан!

КУМУШ ФАВВОРАЛАР ШАҲРИ

Термиз шаҳрини машойихлар афсонавий Қақнус қушига ўхшатишади. Қақнус қуши куйиб кул бўлади. Лекин тирилиб, қайтадан яшариб кетаверади.

Милоддан аввалги VII асрда шаҳар сўғд салтанатига бўйсунган. Сўнг аҳмонийлар, эфталитлар, эрон, грек, араб, мўғул истилочилари...

Шаҳар ҳимоячиларининг жасурлигидан ғазаби қўзғаган Чингизхон 1220 йили сопол қувурлардан сув отилиб турган, боғларида фавворалар ўрнатилган Термизни (эски Термизни) тириклайин дафн қилади.

1376 йили Балхга юриш чоғида Амир Темур шу заминда илк бор ўзларининг пирлари -- Саид Барака ҳазратлари билан учрашади. Пир ҳазратлари Амир Темурга зафар тилаб, у кишини биринчи марта «Соҳибқирон» деб атайдилар. Темурийлар -- Шоҳруҳ мирзо ҳамда Халил Султон Термизни обод қиладилар.

Хожа Аҳмад Яссавий русларнинг Туркистонга бостириб киришини 700 йил илгари башорат қилганлар.

Чор Россияси Термизга қадами етиши билан бу ерда ҳарбий казармалар қура бошлади. Шу-шу СССР замонида ҳам Москва Термизга шунчаки ҳарбий-стратегик истеҳком деб қаради. СССРнинг Афғонистон билан мақсадсиз уруши йилларида оналарнинг Аму дарёсининг нариги соҳилидан қайтмаган ўғлини сўроқлаб чеккан оҳ-ноласидан Термиз замини ларзага тушди. Термизлик азиз-авлиёларнинг руҳи безовта тортди.

Юртимиз мустақилликка эришиб мамлакатимизнинг жанубий дарвозаси, қадимий шаҳар карахт уйқудан уйғонгандай, эски Термизнинг фавворалари жонланиб кетгандай бўлди.

Термизнинг бугунги манзараси хусусида шаҳар ҳокими Ҳусан Умаров шундай деди:

-- Олти йил бўлмаган одам бугун шаҳримизга келса, уни таний олмай қолиши мумкин. Мусулмон оламининг 96 шайхларидан бири, фақирлигу камбағалликни ўзига рағбат деб билган, IX аср сўфийлик-ҳакимийлик жамоасини ташкил этган Шайхулислом Абу Абдуллоҳ ал-Ҳаким Термизий ҳокипойлари обод қилинди. Қарийб 7 аср давомида қурилган Султон — Саодат мажмуи (бу ерда Муҳаммад пайғамбаримизнинг авлоди-- Ҳасан ал-Амир қабрлари бор) таъмирланмоқда.

Бугунги кунда Термизни пиёда кезиш — сайр этиш мумкин. Чунки кўчаларимизни, хиёбонларимизни, чиройли иморатларимизни, маданият ва спорт масканларимизни томоша қилган одамнинг чарчоғи босилади, десам муболаға бўлмас. Қурилиш ишларимиз кўлами кенгайиб бормоқда.

Хорижий сармоядорлар билан ҳамкорлигимиз йўлга тушиб кетгандай бўлди. 1993 йилда республика Молия вазирлиги ҳамда Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигидан рўйхатдан ўтган«Сурхон Аджанта Фарма ЛТД» қўшма корхонаси мана шу йилнинг 8 ойи мобайнида 63,6 миллион сўмлик дори-дармон ишлаб чиқарди. Корхона халқаро фармацевтика уюшмасининг сертификатини олади. Корхона ишлаб чиқараётган маҳсулотлар жаҳон бозорига чиқарилмоқда. Воҳамиз тоғларининг шифобахш гиёҳлари ўз технологик тизими билан ҳозирча яқин хорижда ягона деб баҳоланаётган корхона учун хомашё бўлади.

Қўлимизда чет эл сармоядорлари ҳамкорлиги ва иштирокида амалга ошириладиган инвестиция лойиҳаларининг салоҳиятли рўйхати бор. Шу рўйхатга кирган «Сурхонпластик ЛТД» қўшма корхонаси, «Ф' Пўлат Алп» корхонаси яхши қувватлар билан ишлаяпти. «Ўздунробита» қўшма корхонаси 8 ойда 15,2 миллион сўмлик алоқа хизматларини адо этди. Энда бўлса Америка-Австрия-Голландия давлатлари сармоядорлари билан ҳамкорликда пахтани чиқитсиз ишлайдиган қайта ишлаш корхонасини қуришни мўлжаллаяпмиз.

Дарёлар ўзанларидан айро тушиб оқади.

Дарёлар, сирли хилқатки, бора-бора ўзанларини топиб оқади.

Шарқнинг шарофатли шаҳри, саодатманд шаҳри ҳисоблиниб келган Термиз ўз шаъну шуҳратига йўлдош бўлиб қолади.

● БУХОРО ВА ХИВАНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИГА

БАЙРАМГА ҲОЗИРЛИК ҚИЗҒИН

Бухоро ва Хива шаҳарларининг қутлуғ 2500 йиллиги тўйи тобора яқинлашмоқда. Улкан умумхалқ байрами сифатида нишонланадиган бу тантаналарнинг юксак савияда ўтказилишини таъминлаш чора-тадбирлари кўрилмоқда.

Ушбу юбилейларга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ташкилий қўмитаси аъзоларидан бир гуруҳи Хивага келди. Бу ерда тегишли вазирлик, қўмита, уюшма ва идоралар раҳбарлари иштирокида юбилейга ҳозирлик қандай бораётгани муҳокама этилди, байрам тадбирлари ўтказиладиган жойлар кўздан кечирилди.

Республика маданият ишлари вазири Х. Жўраев, юбилей театрлашган томошасининг бош режиссёри Р. Ҳамидов ахборот берди. Ўзбекистон Фанлар академияси президенти Т. Жўраев юбилей муносабати билан ўтказиладиган илмий конференцияга ҳозирлик билан боғлиқ масалаларга тўхталди. Йиғилишда тайёргарлик ишларини ниҳоясига етказиш юзасидан мутасадди раҳбарларга аниқ кўрсатмалар берилди.

Муҳокамада Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Ў. Раҳматов, Бош вазир ўринбосари А. Азизхўжаев сўзга чиқди.

Йиғилишда вилоят ҳокими И. Юсупов қатнашди.

(ЎзА)

● ҚУТЛУҒ КУН

Ватанимизнинг қадимий шаҳарлари -- Бухоро ва Хиванинг 2500 йиллиги шодиёналарига саноқли кунлар қолди. Ҳадемай, карнай ва сурнай садолари кўкни титратиб, улкан маъракалардан элга хабар беради. Бутун Ўзбекистон ўз намояндаларини бу кекса шаҳарлар тўйига йўлга ҳозирламоқда. Бухоро ва Хива ЮНЕСКОдай халқаро ташкилотлар, ўнлаб хорижий давлатлардан ташриф буюрадиган меҳмонларни кутишга шайланмоқда.

ТАБАРРУК АЙЁМЛАР

Юбиляр шаҳарларни тўйга мукаммал ҳозирлаш учун мамлакатимиз раҳбарияти, ҳукуматимиз, Бухоро ва Хива вилоятлари ҳамда шаҳарларининг ҳокимликлари, усталар, меъморлар, ҳунармандлар, қурилиш ва таъмирлаш ташкилотлари кейинги бир неча ойлар мобайнида кечани кеча, кундузни кундуз демай меҳнат қилдилар. Тан бериб айтиш керак, шу қисқа муддатда ўн йиллар мобайнида қилиниши мумкин бўлган улкан ҳажмдаги бунёдкорлик ишлари бажарилди.

Бу шаҳарларнинг нураб бораётган қаддини қайтадан таъмирлаш, меъморчилик бойликларини тўла-тўкис тиклаш, тиклаганда ҳам, уларни ёшартириш, янгилаш, ободонлаштириш учун беҳисоб маблағлар ва куч-қудрат керак эди. Ўзбекистон мустақил бўлиб, ўз бойлик-бисотларига тамомила ўзи эга бўлсагина, бундай орзу ҳавасга қодир эди. Худди шундай бўлди.

Яқин ўтмишда, собиқ совет тузумида бу шаҳарларни тиклаш у ёқда турсин, ҳатто емирилаётган тарихий ёдгорликларини асраб-авайлаб қолишга ҳам айрича муносабат кўрсатилди.

Бахтимизга, истиқлол қуёши балқиди. Унинг нурлари бу шаҳарларимизнинг пешоналарини ёритди, уларга қайта ҳаёт бағишлади.

Мустақиллик йилларида улуғ бир қонуният амалга ошди. Истиқлолга эришган мамлакатнинг истиқболи, келажаги ҳам нурли, мунаввар бўлиши керак. Аммо бу орзу-ҳавас ўз-ўзича амалга ошмайди. Унинг пойдевори, асосини яратиш керак эди.

Бу асос, замин -- халқнинг ўз-ўзини англашидек буюк омилда эди. Чунки асрлар мобайнида ўзга манфаатлар, ўзга дунёқарашлар, бегона мафкуралар таъсирида, тазйиқида яшаган халқ кўп нарсалардан айрилган эди: у ўтмишдан бегоналашган, асрий қадриятларни унутган, ҳатто бу ўтмиш ва бу қадриятларга ҳадиксираб, ёвсираб қараш руҳида тарбия топганди. Бундай маънавиятни қайта уйғотиш, асл миллий ҳолатига келтириш учун ўтмишни, қадриятларни ҳам уларга асл ҳолида кўрсатиш ва бутун бойлик, жозибаси билан қайта тиклаб намойиш этиш лозим эди.

Сўнгги олти йил ичида бу жабҳада кўп ишлар қилинди. Асрий маданий бойликлар халққа қайтарилди.

Бугун бу ҳақиқатни жаҳон тан олмоқда.

Ўзини англаган, таниган бу ўлкани, бизни бутун олам ҳам англамоқда ва танимоқда.

Бугун Бухоро ва Хиванинг улкан тўйлари ҳам дунё миқёсида нишонланяпти. Чунки бу шаҳарлар ўзларининг узоқ тарихи мобайнида инсониятга нур, маърифат, маданият тарқатди, умумбашарият цивилизациясига бебаҳо ҳисса қўшиб келди. Шу шаҳарларда вояга етган Ибн Сино, ал-Хоразмий, ал-Берунийлар дунё халқларининг муаллимларига айланди.

Бухоро ва Хива тарихда кўп талофотлар кўрди. Юнонлар, араблар, мўғуллар ... Эҳ, нимасини айтасиз, эсласак юраклар куяди. Чор Россияси босқинчилари, большевиклар ва «қизил»ларнинг хунрезликлари-чи? Шунча қирғин ва талотумлардан сўнг ҳам Бухоро ва Хива қайтадан тикланаверди.

Бухоро ва Хиванинг узоқ тарихи маънавий сабоқ, ибрат ва ўгитларга бой. Жумладан, бу шаҳарлар умрбоқийлигини англашга интилишнинг ўзи кишини маънавий юксакликка етаклайди.

М. САФАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

БУХОРОИ ШАРИФ – ЎЗБЕКИСТОННИНГ ОҲАНРАБО ДАРВОЗАСИ

— дейди вилоят ҳокими Самойдин Ҳусенов

Ўтган сентябрь ойининг ўрталарида Бухорога кириб борганимиздаёқ эртага тўй ўтказиладиган хонадондаги каби саришталигу ёқимли тайёргарлик ташвишларининг гувоҳи бўлдик: кўча ва йўллар теп-текис таъмирланган, йўлкалар чиннидек тоза, катта йўлларни иккига ажратиб турган гулзору дарахтзорлар шаҳарга ўзгача тароват бахш этмоқда. Кишилар қалбидаги шукроналик чеҳраларда зоҳир сокинлигу хотиржамликдан яққол кўриниб турибди.

Қайси мамлакат халқининг ҳаётини билмоқчи бўлсанг бозорига бор, деган доно аждодларимиз. Бухоро бозорида нонуштага бир сопол коса қаймоқни борйўғи саксон сўмга сотиб олгач, бунча арзонликдан бироз таажжубланган ҳам бўлдик. Ўн сўмга битта бўрсилдоқ тандир нони олиб шу ердаги чойхонада икки киши қаймоқхўрлик қилдик-да, бозор айландик. Фақат қаймоқ эмас, барча озиқ-овқату мева-чевалар Тошкентдагидан икки-уч баравар арзон эди. Томоша қиладиган сархил қўй гўшти 240-250 сўм, узум-олмалар 20-30 сўм, (Тошкентда 400-450 сўм, 80-100 сўм), ҳатто буюм бозоридаги кийим-кечаклар ҳам нисбатан анча арзон.

Ҳоким билан суҳбатимиз беихтиёр ана шу таассуротдан бошланади. Менинг бозор ҳақидаги бу баҳоим балки ҳоким учун янгилик бўлар деган хаёлга борганим нотўғрилиги унинг дастлабки гаплариданоқ маълум бўлди:

-- Тўғри айтдингиз, -- деди Самойдин ака. -- Вилоят ҳаётининг кўзгуси -- бозор. Арзончилик сабабларидан бири -- деҳқонга шароит яратдик. Қандай қилиб? Жуда оддий: бозор ва вилоят туманлари бўйлаб 32-35 та маршрутимиз бор. Автобуслар ва юк машиналари қатнайди. Эрталаб деҳқонларни бозорга опкеладди, кечга яқин оборib қўяди. Йўл ҳақи маҳсулот таннархининг 3-5 фоизини ташкил этади. Иккита тоғора юкка ҳақ олинмайди, учинчи тоғорадан бошлаб тўланади. Бу фақат деҳқонга қулайлик бўлиб қолмай, вилоятда пул эмиссиясини ўтган йилга нисбатан 1,5 баравар камайтиришга ҳам таъсир кўрсатди. Сабаби, деҳқонлар шаҳардан харид қилади. Бундан ташқари, нафақалар ўз вақтида етказиб турилибди, маош тўланмоқда. Бюджет ташкилотларида маошдан, стипендиядан узилиш бўлмаяпти. Ходимлар жавобгарлиги, масъулиятини ошириш, кадрларни янгилаш ва иқтидорига қараб ўз ўрнига қўйишнинг натижаси бу.

-- Самойдин Қосимович, қозонда бўлса чўмичга чиқади, дейишади. Расмийроқ тилда, аввал иқтисод, кейин сиёсат дегандек. Бозор -- чўмич, қозон -- дала. Бу йил Бухорода ғалладан ҳар қачонгидан ҳам мўл ҳосил олинди, ниҳоятда қисқа муддатда дон етиштириш-йиғиштириш режаси бажарилди. Албатта, бу шунчаки тасодиф бўлиши мумкин эмас. Демак, сизнинг раҳбар бўлиб келишингиз билан боғлиқлик бор. Сиз, янглишмасам, ўтган йил охирида бу вазифага тайинланган эдингиз. Ана шу боғлиқлик нимадан иборат?

-- Ернинг эгасини топиб бердик: оилавий пудратларга тақсимланди. Сўнг, иш юз фоиз отряд усулида ташкил этилди, бунда бор техникадан моҳирлик билан фойдаланиш имкони туғилди. Отряд усули деганимиз, гуруҳлар ташкил этилди. Ҳар бир гуруҳда ўриш, янчиш, сомон тайёрлаш механизми ва мутахассис ишчилар билан бирга созловчи, ошпаз, милиционер, савдо, тиббиёт ходимлари бўлади. Кеча-кундуз ишланди. Бузилган техника жойида таъмирланди. Натижада, 19 иш кунида режа бажарилди. Гектаридан 32,2 центнердан ҳосил кўтардик. Бу ўтган йилдагидан 6 центнер кўп. Жами 242 минг тонна ғалла йиғиштириб олинди. Шундан 60 минг тоннаси хусусий секторники, 182 минг тоннаси давлат хўжаликларидан. Албатта, мўл ҳосил етиштиришда бу йил баҳорнинг ёмғирга сахийлиги ҳиссасини ҳам айтмасак инсофдан эмас.

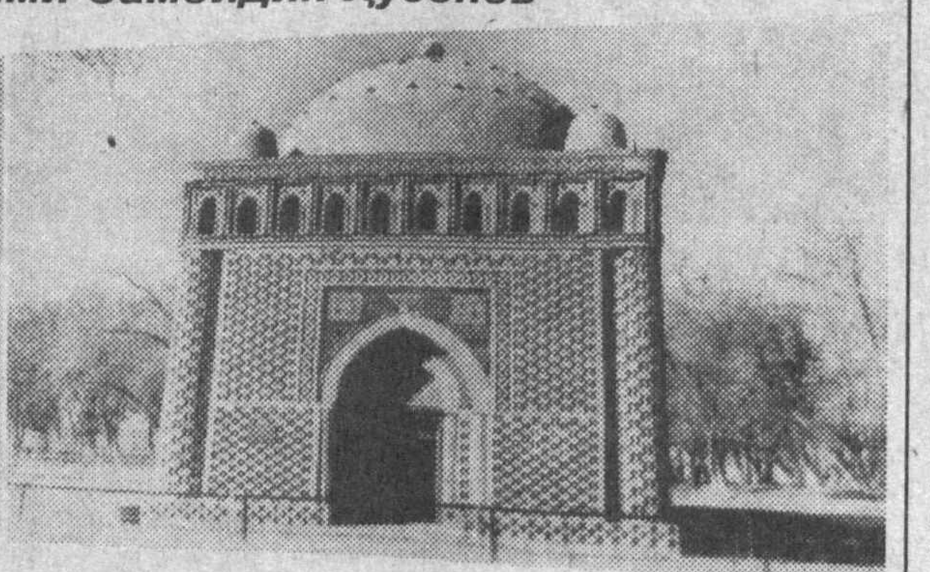

Отряд усули бундан буёнги қишлоқ хўжалик ишларини ташкил қилишда ҳам қўл келмоқда. Хусусан, 1998 йил ғалласини экиш бу йил октябрда тугалланди, ўтган йили экиш 1997 йилнинг январигача давом этган эди. Бу йил Андижондан 11 минг тонна сара уруғлик дон келтирдик. 1998 йилда дон етиштиришни бир ярим бараварга оширамиз. Отряд усули «Куч -- бирликда» деган нақлнинг исботи бўлди.

-- Бу, албатта вилоят деҳқонлари ҳаётида ҳам сезилган бўлса керак?

-- Сўзсиз. Аввало, одамларда Бухорода ҳам мўл дон етиштириш мумкин, деган хулоса ҳосил бўлди. Қолаверса, қишлоқлардаги учрашувларда эшитиладиган «унимиз йўқ, ёғимиз йўқ, нафақа олмаяпмиз» каби гаплар бугун эшитилмай қолди. Пахтанинг харид нархи оширилиши натижасида меҳнаткаш қаддини тиклади -- маош тўқсон олтинчи йилга нисбатан 50 фоиз ошди. Қишлоқларда дебитор қарзларни камайтириш ҳисобига маош муаммоси ҳал этилаяпти. Фонд бўйича ҳар ойда киши бошига тақсимланган 350 грамм ўсимлик ёғи камлик қилади. Пахта топшириш режасини ошириб бажарган хўжаликларга ўсимлик мойини кўп олиш имтиёзи энди бошқаларни ҳам мана шу имтиёздан фойдаланишга, яъни режани ошириб бажаришга, мўл ҳосил етиштиришга ҳаракат қилишга ундамоқда.

-- Кўча ва йўллар, хиёбонлар ўзгача орасталик, ободлик касб этибди. Бу фақат юбилей шарофатими ёки...?

-- Тушундим. Юбилей ҳам бор, лекин, фақат шунинг учун эмас. Бухорои шариф азалдан сермеҳмон шаҳар. 2500 йиллик тарихга эга бу даргоҳдаги меъморий обидалар ҳамма вақт жаҳон цивилизациясининг эътиборида бўлиб келган. Лекин, ўзингизга маълум, илгари битта минорани таъмирлаш учун ҳам сарфланадиган маблағни Москва тасдиқлаб берарди. Хушига келса тасдиқлайди, бўлмаса йўқ. Энди ҳаёт ўзгарди. Бизнинг шундай шиоримиз бор: «Бухорода ҳар бир хонадон ўз остонасини кўрсин!» Демак, барча шаҳар ва туман марказларида ободончилик 365 кун давом этсин. Фақат байрамлардагина эмас. Бу шиор бажарилишини тегишли барча раҳбарлардан мунтазам талаб қиламиз. Чунки, обод-чиройли жойда аҳоли руҳи баланд бўлади, руҳи баланд одамнинг ишида унум, сиҳати соз бўлади. Катта ишларга мана шу мантиқдан келиб чиқилади.

Бу йил ободончилик ва таъмирлаш ишларига 1 миллиард 700 миллион сўм сарфланган бўлса, шундан фақат 250 миллиони давлатники, қолгани корхона-ташкилотлар ҳисобидан олинди. Юбилей объекти сифатида 16 та тарихий обидалар таъмирланиши режалаштирилган эди, аслида 50 дан ортиқ объект таъмирланаяпти.

Қайси корхона ё ташкилот раҳбари ўз корхонасини ободонлаштирмаса, у раҳбарликка нолойиқ.

-- Янги бозорлар қурадиган акциядорлар жамияти тузилаётганмиш. Бундан яхши бошланманинг ҳиди келаяпти?

-- Маъқул англабсиз. Акциядорлар бозорини ўзи бошқаради, демак, ўғирлик бўлмайди. Ҳозир бозорлар даромадининг ярмидан кўпи кассагамас, киссага кетаётгани ҳаммамизга маълум. Акциядорлар жамияти тўпланган ўз маблағларига Пешку, Ғиждувон туманларида 200 миллион, Бухоро шаҳрида эса 500-600 миллион сўмлик бозорлар қурадилар ва сўнг уларни ўзлари бошқарадилар.

-- Ниҳоят, Бухоронинг 2,5 минг йиллигига тайёргарлик ҳақида айтсангиз. Эшитишимизча, бу юбилейни нишонлаш таклифи бундан 20 йил муқаддам кўтарилган, лекин Москвадаги катта раҳбарларимиз бунга рухсат этишга рўйхуш бермаган эканлар...

-- Худди шундай. Менимча, сабаби -- ғашлик. Қаранг, Москванинг 850 йиллиги бу йил нишонланди. Нега қайсидир мустамлака республиканинг қандайдир бир шаҳари икки ярим минг йиллик тарихга, яъниким, шунча бой маданиятга эга эканлигини дунёга жар солиш керак?! Мана шу ғашлик рухсат бермаган Бухоро юбилейини нишонлашга. Президентимизга минг марта ташаккур -- бошқа кўп хайрли ишлар қатори бу улуғ санани ҳам тантанали байрам даражасида нишонлашга ўзлари бошчилик қилаяптилар. Юбилейни ўтказиш бўйича ҳукумат комиссияси ишлаяпти. 19 октябрда театрлашган томошалар, илмий анжуманлар бўлади. Байрам тантаналарига ЮНЕСКО ижроқўмининг 13 аъзоси, 40 дан ортиқ давлатларнинг вакиллари ташриф буюрадилар. Бунинг учун тайёргарлик авжида. Юқорида айтганларимиздан ташқари, аэропорт янгиланаяпти, янги учиш-қўниш йўллари қурилди, замонавий ускуналар билан жиҳозланди. Мақсад -- дунёнинг ҳар қандай самолётини қабул қилиш.

-- Боя таъкидлаганингиздек, Бухоро азиз-авлиё аждодларимиз, дини Ислом Ватани. Уларнинг руҳини шод этиш маъносида кейинги йилларда талай ишлар қилинди, қилинмоқда. Хусусан, Баҳоуддин Нақшбанд зиёратгоҳининг ободлиги кўз ва дилни қувнатади бугун. Бу борада яна қандай тадбирлар кўзда тутилган?

-- Мир Араб мадрасаси, Кўкалдош, Девонбеги мадрасалари таъмирланаяпти, Арк таъмирига катта маблағ ажратилган. Илгари қаровсиз ҳолга келиб қолган Лаби-ҳовуз мажмуи янгича манзара касб этди. Бошқа яна ўнлаб обидалар яшармоқда.

-- Қоровулбозордаги нефтни қайта ишлаш заводи мамлакатимиз иқтисодиётида ўзига хос инқилоб ясади, дейиш мумкин. Унинг вилоят иқтисодиётидаги ўрни қанақа бўлади?

Бу йил вилоят саноат ишлаб чиқаришига 9 миллиард сўм қўшади ва бу соҳадаги кўрсаткич 1,7 фоизга ортади. Заводнинг ўзи 1999 йилга бориб тўла қувват билан ишга тушганда йиллик ишлаб чиқариш 50 миллиард сўмга етади ва вилоят саноат ишлаб чиқариши уч бараварга ортади. Ҳозир завод учун 2,5 минг киши яшайдиган шаҳарча қурилаяпти. Унда боғча, мактаб, савдо ва маиший хизмат шоҳобчалари ҳам бўлади, албатта.

-- Энди, Самойдин Қосимович, вилоят раҳбари ва иқтисодчи мутахассис сифатида Сизга умуман давлатимизда амалга оширилаётган ислоҳотларга оид бир савол. Ижтимоий-иқтисодий ҳаётга раҳбарликка янги келган киши сифатида сизга бу нарса яққолроқ кўринади: савдо корхоналарини хусусийлаштириш, давлат саноат корхоналарини ҳиссадорлик жамиятларига айлантириш, деҳқон-фермер хўжаликларини ташкил этиш қоғоздаги иш бўлиб қолмаяптими? Агар бунақа бўлмаса, нега кўп пештахталар бўм-бўш, кўп жойда ҳиссадорлик жамиятлари ривожланиб кетмаяпти, деҳқон-фермер хўжаликлари кўпайиш ўрнига камайиб бормоқда?

-- Қаттиқ савол. Тадбиркорликда биринчи иш -- мулк эгасига берилиши керак. Мустақиллик бизга ҳуқуқ берди. Лекин ҳамма ҳам, хусусан, тадбиркорлар биладими ўз ҳуқуқларини? Тўсиқлар асосан мана шу ҳуқуқий билимсизликдан келиб чиқади. Биз мана шу тўсиқни бартараф этиш учун вилоят прокуратураси, қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси ҳамда бошқа идоралар билан биргаликда «Деҳқон-фермер хўжаликларини икки мингинчи йилгача ривожлантиришга амалий ёрдам кўрсатиш дастури»ни ишлаб чиқдик. Вазифа, биринчи -- уларга ўз ҳуқуқини ўргатиш, иккинчи -- банк, молия идораларида уларга бўлаётган тўсиқни бартараф этиш, учинчи -- ер-сувидан фойдаланмаётган деҳқон-фермерлардан ерни олиб қўйиш. Вилоят ҳуқуқ маркази ҳам бунда ёрдамга келади. Эътибор берган бўлсангиз, Италия Бош вазири билан бўлган матбуот конференциясида «Бугун қандай қийинчиликлар мавжуд?» деган саволга Президентимиз «Онгдаги ўзгариш қийин кечаяпти» деган маънода жавоб бердилар. Шунга ўхшаб, бугун маҳсулот ишлаб чиқарган фермер уни сотишда ўз ҳақ-ҳуқуқини -- мол-маҳсулотга ўзи хўжайинлигини ва уни истаган жойда энг қиммат нархга сота олиши ва сотиши кераклигини ўзи тушуниб етмаяпти. Бизнинг дастуримиз ана ўшаларни фаоллаштиришга ёрдам беради.

-- Сизни Бухорода катта-кичик раҳбарлар талабчан ва ишбилармон раҳбар сифатида тан олганларини ўша одамларнинг ўзларидан эшитдик. Бу -- одамлар Сизга ишонишди, демак, бугунгидан-да яхши кунларга етаклашга умид боғлашмоқда. Тактик ва стратегик, яъни яқин ва олис келажакка мўлжалланган режаларингиз?

-- Президентимиз Олий Мажлиснинг 9-сессиясида Бухоро вилояти кенг имкониятларга эгалигини таъкидладилар. Ҳозир салгина ўсишга эришилган бўлса, бу - ишларимизнинг бошланиши. Вилоят иқтисодиётида қишлоқ хўжалиги 70 фоизни ташкил этади. Пахта ва ғаллани алмашлаб экиб, ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш биринчи галдаги вазифалар. Қишлоқ хўжалигида 170 минг одам ишлайди. Бу -- кўп. 4-5 йил ичида улардан 50 мингини бўшатиб иш билан таъминлаймиз. Қишлоқларда кичик корхоналарни қуришга чет эл сармояларини жалб қилишимиз керак. Шунда маҳсулот сифати яхшиланади, экспорт ҳажми ортади, маблағ кўпаяди.

Ижтимоий соҳа ривожлантирилади: тиббиёт, спорт, халқ таълими соҳасида зарур объектлар қуриш режаланмоқда. Дамхўжа -- Бухоро сув қувури 2-навбатини қуриш орқали Бухоро шаҳри чучук ичимлик суви билан тўла таъминланади. Шунингдек, нефть заводи 2-навбатини қуриш бошланади. У ишга тушгач 2,5 миллион тонна нефтни қайта ишлайди. Ҳозиргиси 2,5 миллион тонна газ конденсатини қайта ишлайди.

-- Саволларда назардан четда қолган яна нималарни айтишни истайсиз?

-- Туризмни ривожлантиришга катта эътибор қаратаяпмиз. Чунки бу нарса Бухорони ва Ўзбекистонни жаҳонга танитиш билан бирга, катта даромад манбаи ҳам бўлади. Ҳозир 1,5 минг ўринли меҳмонхоналаримиз бор. Чет элликларга мўлжалланган юқори тоифалисида бир суткага 70-100 долларгача ҳақ олинади. Шаҳарнинг эски қисмида хусусий меҳмонхоналарни ҳам ташкил этаяпмиз. Меҳмонларни кўпроқ жалб қилиш керак. Шу мақсадда вилоят туризм хизмати ходимлари Малайзия, Япония ва бошқа мамлакатларга бориб шартномалар тузиб келишаяпти. Бир сўз билан айтганда, қадим ва навқирон Бухоромиз жаҳон учун Ўзбекистоннинг оҳанграбо дарвозаларидан бири бўлиб қолади.

Суҳбатдош:

Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ.

● *ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА*

СИФАТЛИ ЎЗГАРИШЛАР ЗАРУР

13 октябрь куни Вазирлар Маҳкамасида мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш мажмуасининг мажлиси бўлиб ўтди. Уни Бош вазир ўринбосари, Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Давлат қўмитаси раиси В. Чжен бошқарди.

Мажлисда тегишли вазирликлар, идоралар, бозор тузилмаси муассасалари, Қорақалпоғистон Вазирлар Кенгаши Раисининг, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимининг ўринбосарлари иштирок этди. Мажлисда республикада амалга оширилаётган мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш дастурини амалга ошириш бўйича кейинги тўққиз ой якунлари кўриб чиқилди.

Ушбу йўналишда белгиланган асосий вазифалар ҳал қилинаётгани, лекин аксар ҳолларда хусусий мулк шаклига ўтишда кузатилаётган юқори кўрсаткичларга қарамасдан, ишни янгича ташкил этиш, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнидан кутилган натижани қўлга киритиш учун зарур чоралар кўрилмаётгани қайд этилди.

Мажлис иштирокчилари мавжуд муаммоларни бартараф этиш чора-тадбирларини муҳокама қилди.

НАТИЖАЛАР МУҲОКАМА ЭТИЛДИ

13 октябрь куни Вазирлар Маҳкамаси Ижтимоий масалалар, фан ва маданият мажмуининг тўққиз ойлик якунларига бағишланган йиғилиши бўлди. Унда тегишли вазирлик, компания, қўмита, идора ва ташкилотлар раҳбарлари иштирок этди. Йиғилишни республика Бош вазири ўринбосари А. Азизхўжаев бошқарди.

Йиғилишда ижтимоий соҳадаги ҳукумат қарорлари, жумладан, «Инсон манфаатларини таъминлаш борасида 1997 йилда амалга ошириладиган чора-тадбирлар дастури тўғрисида»ги қарор қандай бажарилаётгани ҳақидаги масала кўриб чиқилди. «Ўзбектуризм» миллий компанияси раиси Б. Ҳусанбоев, Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси Б. Махситов, Ўзбекистон Телерадиокомпанияси раиси А. Кўчимовнинг ана шу ҳақдаги ахборотлари тингланди.

Йиғилишда ўтган вақт мобайнида республикамизда ижтимоий-сиёсий аҳамиятга эга бўлган ишлар амалга оширилгани таъкидланди. Жумладан, Олий Мажлис сессиясида «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва «Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастур» қабул қилинди. Мазкур дастурни амалга ошириш республика комиссияси тузилди.

Парижда Бухоро ва Хива шаҳарлари юбилейига бағишланган тантаналар, Самарқандда «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивали ўтказилди. Германияда Ўзбекистон маданияти кунлари, мамлакатимизда эса Буюк Британия кунлари давом этмоқда. Спортчиларимиз ўнлаб халқаро мусобақаларда иштирок этиб, кўплаб совринли ўринларни эгаллади.

Айни вақтда бу борада ечимини кутаётган масалалар ҳам оз эмас. Тегишли ташкилотларга бу камчиликларни тезда тугатиш юзасидан аниқ топшириқлар берилди.

(ЎзА)

РЕСПУБЛИКА ПУЛ-КРЕДИТ СИЁСАТИ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

Ўзбекистон Марказий банкида республика Пул-кредит сиёсати комиссиясининг навбатдаги кенгайтирилган мажлиси бўлди. Унда мазкур комиссия аъзолари, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар пул-кредит сиёсати комиссиялари раислари ҳамда «Ўзбексавдо» ва «Ўзбекбирлашув» раҳбарлари иштирок этди. Мажлисни республика Пул-кредит сиёсати комиссиясининг раиси -- Марказий банк раиси Ф. Муллажонов бошқарди.

Мажлисда Вазирлар Маҳкамасининг «1997 йилнинг 3-чорагида нақд пул эмиссияси даражаси кўрсаткичлари ва касса режаси тўғрисида» 1997 йил 11 июлдаги 352-сонли қарорининг жорий йилнинг сентябрь ойида, 3-чоракда ва ўтган 9 ойдаги ижроси, айрим корхона ва ташкилотларда иш ҳақи базавий фонди даражаси ҳамда валютани тартибга солишга доир муҳим масалалар муҳокама қилинди.

Унда Қорақалпоғистон Республикаси, Қашқадарё, Бухоро, Сурхондарё вилоятлари ҳамда мазкур вилоятнинг Шеробод ва Шўрчи туманлари пул-кредит сиёсати комиссиялари раҳбарларининг ҳисоботлари тингланди.

Жорий йилнинг ўтган 9 ойида касса режаси ва нақд пул эмиссияси даражаси бўйича белгиланган кўрсаткичлар умуман мамлакатимиз миқёсида бажарилди. Банклар кассаларига режалаштирилганидан 12,6 миллиард сўм ёки 7,7 фоиз кўп нақд пул маблағлари келиб тушди.

Белгиланган касса режаси Қорақалпоғистон Республикаси, барча вилоятлар ва Тошкент шаҳрида тўлиқ бажарилди. 9 ойлик якуни бўйича республикамизнинг 184 та шаҳар ва туманида мазкур кўрсаткич уддаланди. Жумладан, умумий тушум суммаси бўйича касса режаси Андижон, Жиззах, Навоий, Наманган, Сирдарё, Фарғона ва Хоразм вилоятларининг барча шаҳар ва туманларида бажарилди.

Ҳисобот даврида нақд пул эмиссиясининг амалдаги даражаси 15,3 фоиз қилиб белгиланганида ҳолда амалда 8,6 фоизга тенг бўлди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 6,7 фоиз камдир. Мамлакатимиздаги 196 та шаҳар ва туманнинг 148 тасида нақд пул эмиссиясининг белгиланган даражаларига эришилди.

Мажлисда Сурхондарё вилояти ҳамда мазкур вилоятнинг Шўрчи ва Шеробод туманлари пул-кредит сиёсати комиссиялари раҳбарларининг ҳудудда савдони тўғри ташкил этиш, пулли хизматлар сифатини яхшилаш ва уларнинг турларини кўпайтириш борасида жиддий камчиликларга йўл қўяётганликлари кескин танқид қилинди.

Улар зиммасига «Ўзбекбирлашув», «Ўзбексавдо»нинг вилоятдаги идоралари ва ҳудудий маиший хизмат уюшмалари раҳбарлари билан биргаликда аҳолини кундалик эҳтиёж моллари билан ўз вақтида ва узлуксиз таъминлаш, кўрсатилаётган маиший хизмат турларини кенгайтириш юзасидан аниқ чора-тадбирлар ишлаб чиқиш вазифаси юклатилди.

Шунингдек, мажлисда барча ҳудудий пул-кредит сиёсати комиссиялари раҳбарларининг эътибори Вазирлар Маҳкамасининг «1997 йилнинг 4-чорагида нақд пул эмиссияси даражаси кўрсаткичлари ва касса режаси тўғрисида» 1997 йил 3 октябрдаги 466-сонли қарорини жойларда оғишмай бажариш юзасидан зарурий чоралар кўриш лозимлигига қаратилди.

Йиғилишда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси -- Назорат инспекциясининг раҳбари Ё.Жалолов сўзга чиқди.

Мажлисда муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

(ЎзА)

Куни кеча Тошкентдаги Ҳиндистон маданият марказида Мирзо Улуғбек номидаги иқтидорли ёшларни қўллаб-қувватлаш жамғармаси қошида ташкил этилган «Умид» фольклор-этнографик дастаси концерт берди.

ҲИНД МАДАНИЯТ МАРКАЗИДА ЯНГРАГАН КУЙ

Ушбу даста куй-қўшиқлари ҳинд маданият марказига, шу орқали жорий йилнинг августида мамлакат мустақиллигининг 50 йиллигини кенг нишонлаган бутун ҳинд халқига ўзига хос туҳфа бўлди.

Кечани маданият маркази директори, профессор Қамар Раис очар экан, икки халқ ўртасидаги дўстона муносабатларнинг тобора юксалиб бораётганини қайд этди. Шундан сўнг бежирим миллий либос кийган болалар ва қизалоқлар ўзбекона куй-қўшиқлар, шу билан бирга мафтункор ҳиндча рақсларни намойиш этиб, анжуман иштирокчилари кўнглини хушнуд қилди.

Келгусида «Умид» дастаси билан мазкур марказ қошидаги ҳинд классик рақслари тўгараги қатнашчилари ҳамжиҳатликда дастур ишлаб чиқиб, бу борада ҳамкорликни йўлга қўйиш ниятида.

(Мухбиримиздан)

ҚИШЛОВ МУВАФФАҚИЯТИ УЧУН

Мамараҳим Раҳматов номли жамоа хўжалиги чорвадорлари Қува туманида энг илғорлардан ҳисобланади. Бугунги кунда улар 430 бош қорамол парвариш қилмоқдалар. Бунинг 135 боши соғин сигирлар бўлиб, шу кунгача улардан 138 тонна сут соғиб олинди. Шундан 112 тоннаси давлатга сотилди.

Айни пайтда бир кунда жами соғин сигирлардан 1 тоннагача сут соғиляпти. Йил охиригача чорвадорлар яна 62 тонна сут етиштиришни режалаштиришган.

Хўжалик чорвадорлари шу кунларда қишловга тайёргарликни ҳам авж олдирганлар. Ҳозирданоқ 2 минг тонна силос, 110 тонна беда пичани, 120 тонна сенаж, 500 тонна сомон ва 1500 тонна лавлаги қишлов учун тахт қилиб қўйилди.

СУРАТЛАРДА: *маккажўхори ўримида, ферма мудири Абдумухтор Абдусатторов сут соғувчилар (чапдан) Олтиной Низомиддинова, Саёҳатхон Жамолиддинова ва Турсуной Шералиева билан кунлик иш якуни тўғрисида суҳбатлашмоқда.*

Ш. ОЛИМОВ (ЎзА) олган суратлар.

Сурхондарё вилояти:

ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

СУРАТЛАРДА: Чўпоннинг отарида сур қўзи туғилди; Сурхондарёда 100 гектарга яқин цитрус ўстирилади; Саломатхон Одинаева Сариосиё туманидаги «Сўфён» ширкатлар уюшмасида меҳнат қилади. У бу йил 7 тонна пахта теришга аҳд қилган.

ҲАЛОЛЛИК — ЭНГ ЗЎР ЯХШИЛИКДИР

Мустақиллик элнинг омборини донга тўлғазди. 1997 йилда сурхондарёликлар жами 330820 тонна ғалла етиштирдилар. 216 минг тоннага яқин ғалла давлатга сотилди.

Бу мисли кўрилмаган ғалаба эди. Бу жамоа хўжаликларидан тортиб деҳқон-фермерлар ва томорқа эгалари меҳнатининг самараси, худо берган ризқни ўз кучи билан ҳалоллаб ейдиган элнинг дастурхонига инган барокат эди.

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов Сурхондарёга келиб, воҳа одамлари билан ҳар бор суҳбатлашганларида ташаббускорлик, изланиш ҳамда ўзаро ҳамжиҳатлик ҳақида гап очилади. Эндиликда айтиш керакки, вилоят ғаллачилигининг бугунги равнақида ва умуман иқтисодий ислоҳотлар майдонидаги ижобий ўзгаришларда ўша мулоқотлар аҳамияти беқиёс бўлди.

Муваффақиятга осонликча эришилгани йўқ. Коммунистик сиёсатдан илашиб қолган кўзбўямачилик, қўшиб ёзиш, эл ризқига кўз олайтиришга ўхшаш кўринишлар дон мустақиллигига эришишнинг дастлабки паллаларида умумий ишга тўғаноқ бўлди. «Уруғни 20 октябрда экиб бўлдик», деб маълумот узатган мақтанчоқ рапортпарастлар экишни март ойларига қадар чўздилар. Берилган уруғнинг ярмини эксанг ҳам, майсага ўғит бермасанг ҳам ғалла бўлаверади, дегувчиларнинг гапларига учганлар бўлди. Ҳатто, нимасини айтасиз, уруғликни ўғирладилар. Оқибатда вилоят ғаллачилиги бир неча йил 22-25 центнерлик марра теварагида депсиниб қолди.

Истиқлол одамларга янгича ўйлашни, фикр қилишни ўргатди. Ғирром ишларни бир-бирларига шивирлаб юришдан ҳеч ким наф кўрмаслигини, бунинг ўрнига яхши ишлардан улуш олиш фойдали эканлигини англаб етишни ўргатди.

Ҳалол ишлаш бу дунёнинг энг зўр яхшилигидир. Маърифатнинг шамчироғидир. Истиқлол маърифат чироғининг порлаб ёнишига замин яратди. Худди шу заминдан ўсиб чиққан ташаббускорлик ва изланиш хатоларнинг судралувчанлигига барҳам берди. Узун тумани ғаллакорлари ўтган йили сара уруғ экди. Майсани саккизинчи мартгача суғорди. Туман ҳокими Сафар Ҳасанов бўш вақтларида «Кейс» билан ғалла ўрди.

Қизириқ тумани бултургидан 5 минг тонна кўп ғалла ишлаб чиқарди. Давлат шартномасига қўшимча 2 минг тонна кўп дон тайёрлади. Ер майдони (гектар) ўша-ўша эди. Ўғит сарфи, сув сарфи ҳам фарқ қилмасди. Лекин ишга муносабат, юрт манфаатига масъулият ўзгарган эди.

Вилоятда яқин-яқингача ғалла ўрими 70-80 кун давом этарди. 1997 йилда Сариосиё туманидаги Кассиров номли жамоа хўжалиги ғаллани 4 кунда ўриб бўлди. Шу туманда ўрим бу йил 15 кундан зиёдга чўзилмади. Туман гектаридан 39 центнердан хирмон кўтариб, вилоятда пешқадам бўлди. 3320 гектардаги суғориладиган буғдойзорнинг 2500 гектарида такрорий зироат экди. Шунинг эвазига 7,5 минг одам мавсумий бўлса-да, иш билан таъминланди. Туман такрорий зироатдан 300 миллион сўм даромад олишни мўлжалламоқда.

Дарвоқе, кунига 450 тонна ун ишлаб чиқариш қувватига эга бўлмиш Шўрчи дон маҳсулотларини қайта ишлаш корхонасини хориж технологияси билан таъмирлаш ниҳоясига етай деб қолди. Демак, уй бекалари бундан буён пиширган нонлар янада ширмойи, янада бўрсилдоқ бўлади. Ўзларининг дастурхони, ўзларининг меҳнати, ўзларининг нони. Қандай тотли, қандай бус-бутун насиба бу!

ТОҒЛИКЛАР ҚУВОНЧИ

Мамлакатимизда энг баланд-Қолдорға чўққиси (денгиз сатҳидан 4683 метр баланд) Сариосиё тумани ҳудудида жойлашган.

Мамлакатимизда энг узун кун (14 соату 15 минут) Термиз шаҳрида кечади.

Мамлакатимизнинг энг узоқ тоғ қишлоқларидан бири - Сариосиё туманининг Ҳуфори қишлоғи хонадонларида табиий газ ёнди.

Ҳуфорига яқинда вилоят ҳокими Жўра Нoралиев борди. Бу Сурхондарё вилоят бўлиб биринчи раҳбарнинг Ҳуфори қишлоғига биринчи ташрифи эди. Тоғ одамлари жам бўлиб, ҳокимга мустақиллик ҳақида, жонажон Ватан ҳақида қўшиқ айтиб бердилар. Ўз навбатида ҳоким ҳуфориликларга ҳукуматимизнинг республика қишлоқ аҳолисининг тоза ичимлик суви ва табиий газ билан таъминлаш ҳақидаги қарори вилоятда қандай бажарилаётганидан гапирди.

Сурхондарё аҳолисининг ўндан саккиз фоизи қишлоқларда яшайди. 1991 йилга қадар қишлоқ хонадонларининг 2 фоизи газлаштирилган эди. Қисқа муддатда - мустақиллик йилларида ҳар учта қишлоқ хонадонининг биттасида табиий олов ёнди. Газлаштирилган қишлоқ хонадонлари 70505 тага етди.

Ҳаммасидан ҳам кўра, бойсунликларнинг қувонганларини айтинг. Улар табиий газ сўраб бир вақтлар Москвага минглаб ариза ташлаган эдилар. Натижа чиқмовди. Юрт мустақил бўлиб, тоғликларнинг елкасига кун тегди. Президентимизнинг ғамхўрлиги билан Бойсунга икки йил деганда газ келди. Туманда газлашган хонадонлар бир ярим мингтага етди. Хўжамайхона булоғидан тортилган сув қувури бўлса Бойсуннинг ўнлаб қишлоқларида ичимлик сув таъминотини яхшилаш имконини яратмоқда.

УБАЙДУЛЛА ИСРОИЛОВИЧ КАРИМОВ

Ўзбекистон фани оғир жудоликка учради. 1997 йил 11 октябрда академик Убайдулла Исроилович Каримов узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг вафот этди.

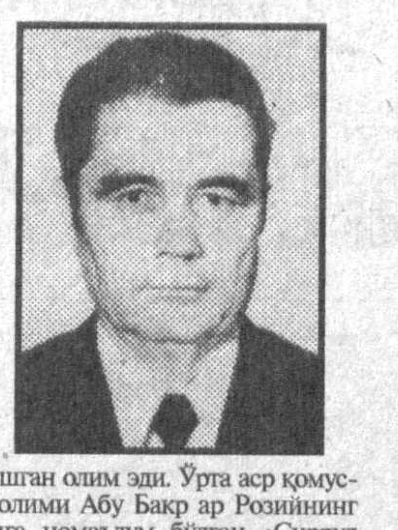

У. Каримов 1920 йилда Тошкент шаҳрида туғилган. Тошкентдаги Ўрта Осиё Индустриал институтининг кимё-технология ва Ўрта Осиё Давлат университетининг шарқшунослик факультетларида таҳсил олган. Академик У.Каримов Ўзбекистон Фанлар академияси Шарқ қўлёзмалари институтининг аспирантурасида таълим олди, ҳаётининг охиригача Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Беруний номли Шарқшунослик институтида илмий-тадқиқот ишлари олиб борди.

Убайдулла Исроилович Каримов Абу Бакр ар Розий, Абу Али ибн Сино, Абу Райҳон Беруний каби буюк алломаларнинг илмий меросини тадқиқ этган ва бу соҳада улкан илмий натижаларга эришган олим эди. Ўрта аср қомусчи олими Абу Бакр ар Розийнинг фанга номаълум бўлган «Сиррул асрор» («Сирлар сири») номли кимё илмига оид асарлари қўлёзмасини тадқиқ ва таржима қилиб, илмий истифодага киритди. Абу Али ибн Синонинг «Тиб қонунлари» асарини, Абу Райҳон Берунийнинг «Сайдана» асарини таржима қилиб, нашр эттирди.

Убайдулла Исроилович Каримовнинг илмий кашфиётлари ва самарали меҳнатлари давлатимиз ҳамда жамоатчилик томонидан юксак баҳоланди. У Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг академиги этиб сайланган, Беруний номидаги Давлат мукофоти билан тақдирланган, унга Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби унвони берилган эди. Илмий хизматлари учун Бобур номли олтин медаль билан мукофотланган. Убайдулла Исроилович Каримов илмий доираларда обрў-эътибор қозонган атоқли олим, камтарин инсон, фидойи тадқиқотчи эди. Таниқли олимнинг ёрқин хотираси ватандошлари қалбида ҳамиша яшайди.

И. КАРИМОВ, Э. ХАЛИЛОВ, Ў. СУЛТОНОВ, Т. АЛИМОВ, Т. РИСҚИЕВ, А. АЗИЗХЎЖАЕВ, Т. ЖЎРАЕВ, А. МУҲАМАДЖОНОВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, С. АЗИМЖОНОВА.

Хассо МОЛИНЕУС: ЎЗБЕКИСТОН ҚУДРАТЛИ ДАВЛАТЛАР САФИГА КИРАДИ

Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришгач, жаҳон давлатлари ҳамда кўпгина халқаро ташкилотлар қатори йирик молиявий тузилмалар билан ҳам яқиндан ҳамкорлик қила бошлади. Жумладан, 1992 йил сентябрь ойида Ўзбекистон Жаҳон банки гуруҳига аъзо бўлди. Ушбу истиқболли молиявий ҳамкорликнинг беш йиллиги муносабати билан Жаҳон банкининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси раҳбари жаноб Хассо Молинеус билан мулоқотда бўлдик.

-- Жаноб Молинеус, Ўзбекистон билан Жаҳон банки ўртасидаги муносабатлар ҳақида гапириб берсангиз.

-- Шуни айтиш керакки, мамлакатингиз билан Жаҳон банкининг ҳамкорлик алоқалари ғоят самарали ривожланмоқда. Мана беш йилдирки, биз Ўзбекистон билан яқиндан ҳамкорлик қилиб келаяпмиз. Республика ҳукумати билан ҳар бир лойиҳа ва дастуримиз устида пухта ишлаб, уларнинг самара бериш йўлида биргаликда ҳаракат қилмоқдамиз. Кўпгина иқтисодий ва молиявий масалаларда Ўзбекистон раҳбарияти билан фикрларимиз бир жойдан чиқаётганидан жуда мамнунмиз. Мен аминманки, алоқаларимиз бундан буён ҳам ривожланиб, ҳамкорлик қирралари янада ортади.

-- Жаҳон банки томонидан Ўзбекистон учун кўрсатилган ёрдам лойиҳалари, мамлакатимиз иқтисодий ривожи учун ажратилган ёрдам маблағлари хусусида батафсил тўхталсангиз.

-- Шуни айтиш керакки, бизнинг Ўзбекистон иқтисодиёти учун ажратган биринчи сармоямиз бир оз кечикиб ҳаётга татбиқ этилди. Яъни, илк бор 1994 йилнинг охирларидагина Ўзбекистонга ўз маблағларимизни келтиришга муваффақ бўлдик. Ўзбекистонда амалга оширган лойиҳаларимизнинг энг биринчиси мамлакатда ҳукумат ислоҳотларини ўтказиш учун маблағ ажратишдан иборат бўлди. Шу мақсадда ажратилган кредитимиз реабилитацион қарз маблағи деб ҳам аталади. Бу маблағнинг биринчи қисми 160 миллион доллардан иборат эди. Ушбу маблағ Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий ва сиёсий ислоҳотларнинг самарали давом этиши, мамлакат иқтисодиётидаги оқсаётган соҳаларни ривожлантиришга йўналтирилган. Яна бир лойиҳамизга кўра ажратган маблағимиз, яъни 24 миллион доллар мамлакатингиздаги вазирликлар ва давлат муассасалари фаолиятини такомиллаштиришга сарфланди. Мазкур маблағ эвазига давлат идораларида малака ошириш дарслари, маслаҳатлар бериш каби тадбирлар ташкил этилди, замонавий жиҳозлар, компьютерлар келтирилди. Шундай муассасалар қаторида мен республикангизнинг Давлат мулк қўмитасини, Меҳнат вазирлиги, Адлия вазирлиги, Молия вазирлиги ва бошқаларни санаб ўтишим мумкин. Республика вазирлик ва муассасалари фаолиятини такомиллаштиришга қаратилган ушбу лойиҳамиз ҳали ҳам давом этмоқда. Уни келаси йилнинг бошларида якунламоқчимиз. Шунингдек, банкимиз Ўзбекистонда пахта саноатини равнақ топтиришга қаратилган 66 миллион долларлик лойиҳани ҳам ҳаётга татбиқ этди. Унинг доирасида мамлакатингизда пахта етиштириш соҳасини янада ривожлантириш, янги ва сифатли уруғликлар тайёрлаш, энг янги қишлоқ хўжалик техникаларини сотиб олиш тадбирлари амалга оширилди. Шунингдек, бу лойиҳа пахта етиштириш соҳасида кенг қўлланиладиган табиий ва жисмоний ресурслардан самарали фойдаланиш йўл-йўриқларини такомиллаштиришга ҳам қаратилгандир. Жумладан, табиий ва сунъий ўғитлар, пестицидлар ва сувдан самарали фойдаланиш борасида муҳим ишлар амалга оширилди. Бундан ташқари, Жаҳон банки Ўзбекистон аҳолисини тоза ичимлик суви билан таъминлашдек долзарб масалада ҳам иш олиб бормоқда. 75 миллион долларлик мазкур лойиҳа доирасида Қорақалпоғистон ва Хоразм аҳолисини тоза ичимлик суви билан таъминлаш тадбирлари амалга оширилди.

-- Келгусидаги режалар ҳақида сўзлаб берсангиз.

-- Ҳозир Ўзбекистон ҳукумати билан бир қатор янги лойиҳалар ишлаб чиқиляпти. Жумладан, Тошкент шаҳрида металл чиқиндиларини йиғиш ва ишлаб чиқаришга жалб этиш, қишлоқ хўжалиги корхоналари фаолиятини такомиллаштириш, шаҳар транспорти фаолиятини янада яхшилаш ва бошқа қатор соҳаларга қаратилган лойиҳа ва дастурлар ишлаб чиқиш ниятидамиз. Яқин кунларда улар тайёр бўлади ва тегишли маблағлар ажратилиб, ҳаётга муваффақиятли татбиқ этилади, деб ўйлайман.

-- Сиз анчадан бери Ўзбекистондасиз. Ўзбек халқининг қайси жиҳатлари сизга ёққанини билмоқчи эдим.

-- Халқингизнинг ўта меҳмондўстлиги, самимийлиги ва меҳнаткашлиги мени қойил қолдирди. Ўз тарихингизга, қадимий меросингизга бўлган муҳаббат ва садоқатингиз жуда қувонарлидир. Ўзбек халқи, албатта, ўз олдига қўйган буюк мақсадларга эришади. Ўзбекистон жаҳондаги қудратли ва тараққий этган давлатлар сафига киради, деб ишонаман.

«Халқ сўзи»нинг жамоатчи мухбири Х. НУРИДДИНОВ суҳбатлашди.

ЛУҚМА

ЗАБОНИ ЙЎҚНИНГ УВОЛИ ЙЎҚМИ?

Чорвачилик -- Қорақалпоғистон халқ хўжалигининг энг оғриқли соҳаларидан бири бўлиб қолмоқда. Афсуски, йил сайин мазкур тармоқда аҳвол ўнгланиш ўрнига тобора орқага сурилмоқда.

Буни қуйидаги мисоллар ҳам яққол кўрсатиб турибди: шу йилнинг сентябрь ойи бошига келиб, Қорақалпоғистондаги йирик моллар сони ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 3437 бошга камайган (жами моллар сони 115056 бошни ташкил қилади). Хўш, бу моллар қаёққа йўқолди? Балким, сўнгги пайтларда Қорақалпоғистонда моллар гўштга топширилиб, кўпроқ сўйилаётгандир? Қайда дейсиз?! Ўтган давр мобайнида нафақат молларнинг бош сони камайган, балким, гўшт топшириш режаси ҳам тамомила барбод бўлган. Яъни, гўшт топшириш ҳажми ҳам деярли 40 фоизга, аниқроқ айтганда, 1372 тоннага озайган.

Молнинг жони оғзида бўлади, дейишади. Сўнгги пайтларда бирор йил йўққи, чорвадорлар қиш ўрталарига бориб, ем-хашак тақчиллигидан шикоят қилмаган бўлсин. Бу йил ҳам, бундан истисно бўлмайди, назаримизда. Негаки ем-хашак тайёрлаш борасидаги аҳвол олдинги йиллардагидан ҳам анча ночор. Масалан, сенаж тайёрлаш режаси йилнинг 8 сентябрь кунига келиб 45 минг тонна ўрнига 13,7 минг тоннани ташкил қилган. Силос бостириш бўйича кўрсаткичлар эса ундан ҳам ғариб, яъни 264 минг ўрнига жами 3278 тонна тайёрланган. Бу режанинг атиги 1,2 фоизи миқдорини ташкил қилади. Режада ҳар бир бош шартли молга 13,8 центнер озуқа бирлиги тайёрлаш жоиз бўлса, амалда бори-йўғи 5,3 центнер озуқа бирлиги ҳозирланган. Хўш, ҳар бир молнинг олдига, айтайлик, кунига 10 килонинг ўрнига 3,5-4 кило ем-хашакни ташлаб қўйиб, кўпроқ сут олишни, унинг тезроқ эт боғлаб семиришини ва ниҳоят, бу шўрликдан соғлом насл олинишини умид қилиш, билмадик, қайси қолипга сиғаркин?

Ҳайитбой АБДУСОДИҚ, «Халқ сўзи» мухбири.

БОЖХОНА БЕКАТИ

«ИХТИРО»СИ ЎТМАДИ

Одам боласини шайтон йўлдан урмасин экан. Қозоғистонлик қирқни қоралаган Викторни юзлаб чақирим босиб, Тожикистонга келишга нима мажбур этди?

У ўзига тегишли «Опел-сенатор» машинасида Сариосиё божхонасида тўхтатилиб, божхона кўригидан ўтказилди. Викторнинг асабийлашаётганини, тез-тез сигарет тутатаётганини ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораси ходимлари назардан четда қолдирмадилар.

Машина обдон текширилди...

Қарангки, Викторнинг «ихтиро»сини божхоначилар пайқашган экан. Автоуловнинг ёқилғи сақлайдиган қисмида қўшимча бак ўрнатилиб, ичига олти килограмму 300 грамм қорадорини жойлаган экан.

Воқеа аён бўлгач, Виктор яна ўзини гўлликка солди. Эмишки, Душанбеда нотаниш кимсалар унинг бензин бакини ечиб, ўрнига бошқасини ўрнатган. Унинг бу чўпчагига ишонадиган анойи топиламикин?

ЭГРИНИНГ ЮГУРГАНИ...

Юк машинаси Сурхондарё вилоятининг Термиз тумани ҳудудидаги қир-адирлар бўйлаб ўнқир-чўнқир йўллардан чайқала-чайқала Тожикистон томонга кетиб борарди. Машина чамбарагини ушлаган Абдулочин Маматқулов ён атрофига безовта аланглар, ўзича «яна бироз юрсам, марра меники» деб қўярди. Аммо эгри йўлдан эгри ниятда кетаётган Абдулочиннинг сафари Тожикистон билан чегарадош ҳудудга келганда қаригди. Сурхондарёлик божхоначиларнинг тўсатдан рўбарў бўлишини кутмаган йигит шошиб қолди. Чунки у бу йўлни назоратдан четда деб ўйлаган эди-да.

Хуллас, автоулов божхона кўригидан ўтказилганда, 1,2 тоннадан ортиқ минерал ўғит, 350 литр дизел мойи борлиги аниқланди. Юкка тегишли ҳужжатлар сўралганда эса, у ер чизиб қолди.

А. ТИЛОВОВ, ДБҚ матбуот маркази раҳбари.

МУНОСАБАТ

...КАРВОН ЎТАВЕРАДИ

Республикамиз мустақилликка эришгач, жамиятнинг сиёсий тузилмалари ва тизимида жиддий ўзгаришлар содир бўлди. Жумладан, мамлакатимизда демократик жараёнларнинг таъсири остида кўп партиявийлик вужудга келди, жамоат бирлашмалари ва ташкилотлари ўз муносабатларини давлат билан ўзаро манфаатдорлик негизи асосига қурмоқдалар.

Мамлакатимизда энг оммавий ташкилот бўлган, ўз сафларида етти миллиондан ортиқ аъзоларни бирлаштирган касаба уюшмалари ҳам мустақиллик йилларида ўз фаолиятининг мазмунини тубдан ўзгартириб, уни мустақиллик талабларидан келиб чиқиб, қайта қурмоқдалар. Асосий эътиборни бозор иқтисодиёти шароитида меҳнаткашларни ижтимоий, иқтисодий, маънавий ҳимоя қилишни янада кучайтиришга қаратмоқдалар.

Мустақил давлатнинг мустақил касаба уюшмалари сифатида уларни, энг аввало, ҳуқуқий асосга эга бўлганликлари фаолият доираларини бир мунча кенгайишида муҳим омил бўлди. Собиқ шўролар даврида ВЦСПС деган ташкилотнинг ҳудудий бўлинмасига айлантириб қўйилган касаба уюшмаларимиз мустақиллик туфайли ўзининг бўйбастини рўй-рост кўрсатмоқда. Бунда, энг аввало, мустақил давлатимизнинг қабул қилинган Конституциясида касаба уюшмаларига алоҳида эътибор берилган, касаба уюшмаларимизнинг етмиш йиллик тарихида биринчи марта «Касаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатланганлиги тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни қабул қилинганлиги катта аҳамиятга эга бўлди. Натижада республикамиз касаба уюшмалари юқоридан келадиган кўрсатмаларни кўр-кўрона ижро этувчи ташкилотдан мустақил, давлат билан муносабатларини шерикчилик ва қонуний асосда олиб борувчи органга айланди.

Шу ўринда яна бир муҳим шартни таъкидлаб ўтишни истардим. У ҳам бўлса Президент Ислом Каримовнинг касаба уюшмаларимизга бўлган қатъий ишончи, бизга кўрсатиб келаётган доимий ғамхўрлиги ва эътиборидир.

Йўлбошчимизнинг кейинги тўрт йил ичида касаба уюшма фаоллари билан учрашувлари, бу учрашувларда белгилаб берган вазифалари ва тавсиялари биз учун дастуриламал вазифасини ўтамоқда. Касаба уюшмаларининг янги шароитда тутган ўрнини белгилаб туриб, мамлакатимиз раҳбари **«... янги шароитда меҳнаткашлар ҳуқуқларининг ҳимоячиси бўлмиш касаба уюшмаларининг жамият ҳаётидаги ўрни ҳам ўзгариши табиийдир»** деб таъкидлаб ўтди. Бўлиб ўтган учрашувлар янги шароитда касаба уюшмалари фаолиятини тубдан қайта қуришда алоҳида аҳамиятга эгадир.

Ўзбекистон касаба уюшмалари янгича ижтимоий-иқтисодий муносабатлар шароитида ҳам меҳнаткашларнинг энг оммавий жамоат ташкилоти мавқеини сақлаб қолишга, ўз фаолиятини янги услублар билан бойитиш борасида изланишлар олиб бормоқда.

Мамлакатда иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишнинг машҳур беш тамойилидан энг муҳими -- кучли ижтимоий сиёсатни рўёбга чиқариш бўлиб, касаба уюшмалари ушбу масалани ўз ҳаракатининг устувор йўналиши қилиб белгилаган. Шунга мувофиқ, аҳолини ишсизликдан ҳимоя қилиш, меҳнатга ҳақ тўлаш, корхоналарда зарур иш шароитини яратиб бериш, кам таъминланган оилалар ва ногиронларга ёрдам қўлини чўзиш касаба уюшмаларининг асосий вазифаси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Республикамиз касаба уюшмаларининг ўз фаолиятини ўзи мустақил белгилаши, мустақил мамлакатимизнинг жамоат ташкилоти сифатида жаҳондаги бошқа касаба уюшмалари билан тенглик асосида ҳамкорлик қилиши афтидан баъзи бир корчалонларга ёқмаяпти. Бир умр тепадан тазйиқ ўтказиб келган, «улуғ оға»лик даъвосидан воз кеча олмаётган, эски тузум соғинчи азоб бераётган ушбу жаноблар мамлакатимизнинг ички ишлари, олиб бораётган сиёсатига беҳаёларча аралашмоқдалар, турли матбуот органларида чиқишлар қилиб, бўҳтонлар ёғдиришдан ҳам тоймаяптилар. Узоққа бормай, яқинда «Труд» газетаси мухбирининг саволларига Касаба уюшмалари ялпи конфедерацияси раиси В. Шербаковнинг нохолисона жавобларини мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

Бунда Конфедерация раҳбари, ўзи бошлиқ бўлган ташкилотнинг асосий вазифаларидан бири Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги ҳудудида интеграцияни ривожлантиришга кўмаклашиш эканлигини инкор этмаган ҳолда, МДҲ доирасида ҳамдўстликнинг давлатлараро иқтисодий қўмитаси ҳамда Парламентлараро Ассамблеяси билан ҳамкорликда кооперацияни сақлаш ва кенгайтириш йўлида бор кучларини ишга солаётганликларини таъкидлаб ўтади ва ушбу ҳаракат холислик билан, бирор-бир ғаразсиз ният остида амалга оширилмаётганлигига газетхонларни ишонтирмоқчи бўлади. Аслида эса «Улуғ оға» ташаббуси ва етакчилигида Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги доирасида тузилган ва тузилаётган ҳар қандай ташкилотнинг асл мақсади, хоҳ у парламентлараро ассамблея бўлсин, хоҳ у Касаба уюшмаларининг ялпи конфедерацияси бўлсин, собиқ тузумни, империяни тиклашдан бошқа нарса эмаслиги барча эрксевар халқларга энди кундай равшандир.

Хўш, кейинги вақтларда шов-шувга сабаб бўлаётган Касаба уюшмалари ялпи конфедерациясининг ўзи қандай ташкилот, деган ҳақли савол туғилиши табиийдир.

Касаба уюшмаларининг ялпи конфедерацияси собиқ СССР касаба уюшмалари бош штаби -- ВЦСПСнинг вориси сифатида дунё юзини кўрди. Ушбу ташкилотга ўша пайтда Ҳамдўстлик мамлакатларининг ўнта миллий касаба уюшма маркази ҳамда тармоқ бирлашмалари, шу жумладан, Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси кенгаши ҳам аъзо бўлиб кирдилар.

Мазкур ташкилот даставвал жамоа манфаатлари йўлида аъзо ташкилотларнинг фаолияти ва ўзаро муносабатларини мувофиқлаштирувчи, уларга информацион, илмий-текширув ва ўқув-маслаҳат берувчи орган сифатида тузилган эди.

Аммо кейинги йилларда Конфедерация касаба уюшмалари бевосита шуғулланишлари керак бўлган вазифаларни эътибордан қочириб, кўпчилик ҳолларда МДҲ ҳудудидаги сиёсий масалаларга аралашиб келмоқда. У мустақил давлатлар, уларнинг касаба уюшмалари номидан чиқишлар қилмоқда, турли давлатларнинг раҳбарларига ўша мамлакат халқи номидан мурожаат билан чиқиш ҳоллари рўй бермоқда. Шу билан бирга, ялпи конфедерация МДҲ доирасида тузилган бошқа ташкилотлар каби барчанинг номидан илгариги алоқаларни тиклаш кераклигини, буни Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига кирувчи барча давлатларнинг вакиллари хоҳлаётганликларини айтиб, шу йўл билан империяни тиклаш ғоясини илгари сурмоқда. Бир сўз билан айтганда, Конфедерация раҳбари «биз сиёсий ўйинларга ўйнамаймиз», деб барчани ишонтиришмоқчи бўлса ҳам аслида унинг ҳаракатлари сиёсий ўйиндан бошқа нарса эмасдир.

Конфедерация ва унинг раҳбарларининг бу тарзда иш юритиши мустақил Ўзбекистоннинг касаба уюшмалари Уставига ҳам, ҳаракат Дастурига ҳам тўғри келмайди. Шунинг учун Ўзбекистон касаба уюшмалари уни ўзлари учун номақбул, деб ҳисоблаб, унинг ҳаракатларига қўшилишдан воз кечдилар ва Конфедерациянинг III қурултойи ишида вакилларимиз иштирок этмадилар. Юзага келган вазиятни ҳисобга олиб, Ўзбекистон Касаба уюшмалари кенгашининг яқинда бўлиб ўтган IV мажлисида ялпи Касаба уюшмалари конфедерацияси таркибидан чиқиш тўғрисида таклиф киритилганда, таклиф иштирокчилар томонидан бир овоздан маъқулланди ва бу тўғрида тегишли қарор қабул қилинди. Ушбу қарорнинг қабул қилиниши мамлакатимиз касаба уюшмаларининг бошқа давлатлар касаба уюшмалари билан бўладиган алоқасига таъсир этмади.

Республикамиз мустақилликка эришгач, мамлакатимиз касаба уюшмалари фаолиятида янги бир йўналиш пайдо бўлди. Бу касаба уюшмаларимизни халқаро касаба уюшмалари ҳаракатида фаол иштирок этаётганлиги ва хорижий мамлакатлардаги касаба уюшма марказлари билан ҳамкорлик ўрнатаётганлигидир.

Касаба уюшмаларимиз ҳозир жаҳондаги ўттиздан ортиқ мамлакатларнинг касаба уюшма марказлари, жумладан, Франция умуммеҳнат конфедерацияси, Умумиталия меҳнат конфедерацияси, Умумхитой касаба уюшмалари федерацияси, Исроил умуммеҳнат федерацияси, Умумҳиндистон касаба уюшмалари Конгресси, Россия мустақил касаба уюшмалари федерацияси билан ўзаро тенглик асосида қардошлик алоқаларини ўрнатган. Бу эса Ўзбекистон касаба уюшмалари тараққий топган мамлакатлардаги касаба уюшма марказларининг тажрибаларини ўрганиб, уларни мамлакатимиз шароитига мос равишда татбиқ этиш, ҳамкорлик алоқаларини мустаҳкамлаш асосида олиб бораётганлигининг ифодасидир.

Бироқ мустақил Ўзбекистоннинг касаба уюшмалари ўзининг ишига ташқаридан бўладиган ҳар қандай аралашувга йўл қўймайди, ҳаракат стратегияси ва тактикасини ўзи мустақил белгилайди, ҳеч қандай сиёсий ўйинларга аралашмайди. Энг асосийси, неча йиллаб орзиқиб кутилган мустақилликни асло қўлдан бермайди. Бу борада орқага қайтиш йўқ, ҳурматли Президентимиз неча марталаб таъкидлаб ўтганларидек, орқага қайтувчи кўприклар ёндириб юборилган.

Ўзимиз бир ўйлаб кўрайлик, ахир! Яқиндагина мустақил бўлишни орзу қилишнинг ўзиёқ шаккоклик ҳисобланган, ўзбек, ўзбек миллати, миллий ғурур, миллий онг, миллий ўзликни англаш каби тушунчаларга табу (тақиқ) қўйилган, мазкур тушунчаларга мурожаат қилганлар эса «миллий маҳдудлик», «миллатчилик»да айбланган даврларни бошимиздан кечирмадикми? Ўзбек бўла туриб, она тилида сўзлашиш, ёзиш, давлат ва хўжалик ташкилотларига шу тилда мурожаат этиш ўша пайтларда ҳатто «маданиятсизлик» ҳисобланар эди-ку!

Аллоҳга шукурлар бўлсинки, у қора кунлар ортда қолди. Мамлакатимизда мустақиллик насими эса бошлади. Биз ўз мамлакатимиз, ўз тузумимизнинг ҳақиқий эгаларига айландик.

Ана шуларнинг бари бизни ҳар қандай сиёсий ўйинларга холисона баҳо бериб, уларга нисбатан мустақиллик нуқтаи назаридан ўзимизнинг мустақил фикримизни шакллантиришимиз ва билдиришимизни тақазо қилади. Шунинг учун ҳам касаба уюшмаларимиз бир умр коммунистик мафкурага хизмат қилиб келган СССР касаба уюшмалари, унинг ҳозирги вориси бўлмиш ялпи Конфедерациянинг империяпарастликни тарғиб қилувчи ўйинларига аралашмасликка, бу ўйиннинг ҳар қандай шакл ва усулларини тамомила фош этиб, ўзларининг асосий вазифалари -- мамлакатимиз аҳолисини ижтимоий, иқтисодий, маънавий муҳофазалаш билан бирга ҳеч қандай «улуғ оға»нинг кўмагисиз дунёдаги энг нуфузли, илғор, прогрессив касаба уюшма марказлари билан ўз ҳамкорлик алоқаларини янада мустаҳкамлаб боравершига қатъий аҳд қилдилар ва бу йўлда оғишмай фаолият кўрсатадилар.

Қудратилла РАФИҚОВ, Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши раисининг ўринбосари.

Сурхондарё вилояти:

ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

Сиз кўриб турган бу суратлар Сурхон воҳаси маънавиятининг камалак ёғдуларидир.

Маълумки, Сурхон -- ғоят кекса ва бой тарихли замин. Бу заминда ҳамон қадимги улуғ Кушон ва Бақтрия давлатларининг руҳи кезади. Бу ерда нафақат Туронзамин, балки бутун Шарқ маънавиятини тарбиялаган улуғ пиру алломалар ўтган. Ал-Ҳаким ат--Термизий бобокалонимиз шулардан бири ва энг биринчисидир. Ат-Термизий бамисоли Имом Бухорий, Баҳоуддин Нақшбанд, Нажмиддин Кубро янглиғ буюк сиймолар қаторида халқимиз учун доимо азиз ва табаррук зотлардан бўлиб қолаверади. Уларнинг номи мустақиллик туфайли ўтмишнинг олис қаъридан бизга қайтди, нодир мерослари забунлик ва маломатлар чангалидан халос этилди. Сурхон воҳасида бу улуғ зотнинг номини абадийлаштириш юзасидан бир талай чора-тадбирлар кўрилди. Жумладан, Ат-Термизий отанинг мақбаралари тўла таъмирланиб, она Ўзбекистоннинг гавжум қадамжолиридан бирига айлантирилди.

СИМИ ЁҒОЧГА ОСИЛГАН ТЕЛЕФОН ҚАЙДАЮ...

Тадқиқотчиларнинг айтишича, дунёнинг одам учун энг ҳожатбарор мўъжизаси — телефон. Фақат у... яхши ишласа.

Ёмон ишлайдиган телефон асабга тегишда тиш оғриғидан ҳам ошиб тушар экан.

Сурхондарёда биринчи телефон ўттиз бешинчи йилларда ўрнатилган. Эллигинчи йилларда ҳар минг кишига биттадан телефон аппарати тўғри келган. Ва тўқсонинчи йилга келиб ҳамки, одамлар, ҳатто, бир кўча нарида яшайдиган қариндоши билан телефонда гаплашмоқ учун бу дунёнинг энг қаттиққулоқ халқи -- коммутаторга -- телефон улаб берувчига буюртма... буюртма қаёқда, илтимос қилган. Сурхондарё вилоят алоқа техник ишлаб чиқариш бошқармаси деб аталадиган идора ҳозир қисқача «Телеком шўъба» корхонаси деб юритилади. Корхона индонезиялик ҳамкорлари иштирокида ўз ишларини тубдан яхшилаб бораяпти.

Бу, айниқса, Жарқўрғон туманида яққол кўзга ташланади. «Телеком шўъба»нинг Жарқўрғон бўлими бошлиғи Абдурашид Жўрақуловнинг айтишича, автоматик ускуналар хорижий техник воситалари билан жиҳозланди. Электрон рақамли АТСлар ўрнатилди. Энди телефонда овоз равон эшитилади. Ва энг муҳими, код рақамларини ёдда сақлаб қолган одам мамлакатимизнинг истаган нуқтасига бевосита сим орқали суҳбатга чиқаверади.

Жарқўрғонда ҳозир ҳар 100 кишига 5 тадан телефон аппарати тўғри келиб турибди. Бу тўқсонинчи йилги кўрсаткичдан 2 тага кўп. -- Қишлоқ жойларда телефон хизматини икки йилда тубдан яхшилаш режамиз бор, -- дейди Жўрақулов.

-- Телефон нуқталарини икки мингинчи йилда ҳозирдагидан беш бараварга кўпайтирамиз. Бу энди сими ёғочга осиб ўтказилган телефондан осмон билан ерча фарқ қилади. Бу Ўзбекистонимизнинг телефонлари бўлади.

Сурхондарё вилоятига бағишланган саҳифани журналист Олимжон УСАНОВ тайёрлади.

● *ФУТБОЛ*

1998 йилнинг ёзида Франция майдонларида ўтказиладиган футбол бўйича навбатдаги жаҳон чемпионатида қатнашиш ҳуқуқини берадиган саралаш учрашувлари бизнинг терма командамиз учун ҳеч қандай имконият қолдирмади. 11 октябрь куни терма командамиз Тошкентда япониялик футболчиларни қабул қилди. Учрашув 1:1 натижа билан тугалланиб, бизникилар жаҳон чемпионатининг финалида қатнашиш бахтидан маҳрум бўлди.

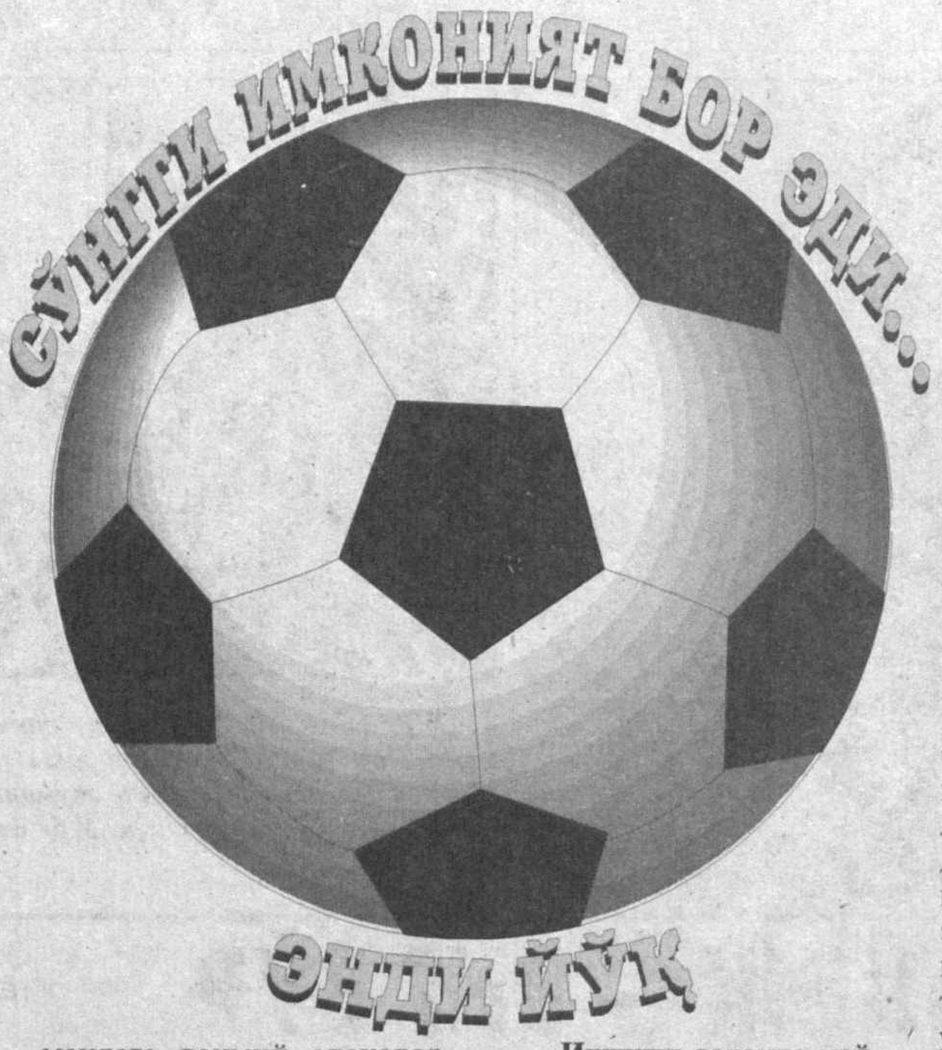

Учрашув тугагач, биз журналистлар терма командамизнинг мураббийси Юрий Саркисянга бир неча саволлар билан мурожаат қилдик:

-- Шахсан сиз мураббий сифатида терма командамизнинг бугунги учрашувини қандай изоҳлайсиз?

-- Биз асосан ҳимояда ўйнадик. Тўғрироғи, рақибларимиз шунга мажбур этишди. Вақти-вақти билан ҳужумлар уюштирдик. Бироқ, Шквирин, Шацких, Ширшовлар юз фоизлик имкониятлардан унумли фойдалана олишмади.

-- Нима учун уларни вақтида алмаштирмадингиз?

-- Хўш, Шквириннинг ўрнига кимни майдонга туширишим зарур эди? Сиз кимни тавсия қиласиз? Сизларнинг фикрингизга қараганда, биз мураббийлар ҳеч бир ишни эплолмагандаймиз. Аслида бор имкониятдан фойдаланишга ҳаракат қилдик. Бироқ, омад биздан юз ўгирди.

-- Ўзбекистон терма командаси «Б» гуруҳида ўтказган беш учрашувнинг ҳар бирида турлича рўйхат билан майдонга тушди. Ахир, ҳал қилувчи ўйинлар олдидан команданинг асосий аъзолари олдинроқ ҳал қилиниши лозим эди-ку!

-- Балки сизнингча шундайдир. Аммо мен бу гапларингизга қўшилмайман. Терма командада фақат талабга жавоб берадиган футболчилар майдонга туширилди.

Тўғрисини айтадиган бўлсам, Ўзбекистонда терма командага доимий алоқадор бўлган, унинг барча талабларига нуқсонсиз жавоб берадиган футболчилар жуда кам. Бизда фақатгина Бугало, Фёдоров, Қосимов бор холос. Қолганларини ҳар қачон алмаштириб юборавериш мумкин. Мана шу уч футболчи сафини янада кенгайтириш зарур.

-- Игорь Шквириннинг юз фоиз имкониятларидан фойдалана олмаганлигини ўзингиз ҳам тан олдингиз. Наҳот ўнинчи рақам остида ўйнайдиган бошқа бирорта дурустроқ футболчи топилмаса?

-- Масалан, сизлар кимни таклиф қиласизлар?

-- Азамат Абдураимов-чи?

-- Сиз «Пахтакор»нинг ўйинларини кузатасизми? Азамат мухлислар кутган даражада чиройли ўйинлар кўрсатаяптими? Йўқ, албатта. Чунки Азаматда ортиқча оғирлик бор. Агарда у ўз устида жиддийроқ ишласа, ишончим комилки, терма командада бемалол дуруст ўйин кўрсата олади.

-- Иккинчи рақамда майдонга тушган Ашурматов терма командамиз ишқибозлари учун нотаниш футболчи. Нима учун уни синаб кўрмасдан туриб, асосий таркибга киритдингизлар?

-- Ашурматов МҲСКда ўзига хос тажриба мактабини ўтаган ишончли йигитлардан. Уни майдонга туширишдан олдин мен «майдоннинг ҳамма жойида ҳаракат қиласан», деб тайинлаган эдим. Бироқ у ҳам кўнгилдагидек ўйин кўрсата олмади.

-- Япония терма командаси тўғрисида қандай фикрдасиз?

-- Улар Францияга бориш учун катта имкониятга эга. Бизни ютди. Қисқаси биз ҳам уларни ютишимиз мумкин эди...

Ўзбекистон мураббийлари «Б» гуруҳида ўтказган беш учрашув давомида ҳали терма команда сафида майдонга тушмаган ўн бешдан ортиқ янги футболчини синовдан ўтказди. Лекин барибир имконият бой берилди.

Тан олиш керак, японлар ҳам, корейслар ҳам, шунингдек, ўз майдонимизда мағлубиятга учратган Бирлашган Араб Амирлиги футболчилари ҳам бизникиларга нисбатан кучли эди. Уларнинг тайёргарлиги ҳам бошқача тарзда амалга оширилганлиги аниқ. «Б» гуруҳидаги асосий учрашувлар бошлангунга қадар терма командамизга рақиб бўладиган барча мамлакатларда халқаро ўртоқлик учрашувлари ўтказилди. Бизда эса бу борада етарли иш қилинмади. Ҳақиқатни айтадиган бўлсак, ҳамма айб ўзимизда. Биринчидан, тайёргарлик талаб даражасида ўтказилмади. Иккинчидан, илгари такрорлаганимиздек, рақибларимиз бизга қараганда абжир ва чаққонроқ эди. Учинчидан, Ўзбекистон терма командаси мавжуд имкониятлардан юз фоиз фойдалана олмади. Оқибатда... у ёғи ҳаммага маълум.

Нормурод МУСОМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.
(ЎзА).

«Б» гуруҳи

	Ў	Ю	Д	М	Т-Н	О
1. Корея	5	4	1	0	11-3	13
2. БАА	4	2	1	1	7-5	7
3. Япония	5	1	3	1	9-7	6
4. Қозоғистон	5	0	3	2	3-10	3
5. Ўзбекистон	5	0	2	3	8-13	2

● *ЎТМИШДАН ХАБАР*

300 МИЛЛИОН ЙИЛЛИК ТОПИЛМА

Ўрта Осиё, жумладан, Ўзбекистон нафақат энг қадимги инсонларнинг пайдо бўлган ўчоқларидан, балки умуман дастлабки ўсимлик ва ҳайвонот дунёсининг ва ҳозирги замон кўпгина ҳайвон турларининг асл ватани ҳам ҳисобланади.

Ҳозирги пайтда кўплаб топилаётган ноёб палеоантологик, геологик ва археологик топилмалар бундан далолат бериб турибди. Улар жумласига тошга айланиб кетган молюскалар, динозавр, акула, мамонт, жануб фили, элостеотерий, ғор айиғи, ғор шери, каркидон каби ҳайвонларнинг кўплаб суяк қолдиқлари фикримизнинг далилидир.

Шуларнинг ичидан охирги бир-икки йил ичида Қизилқумда, геологик қазиш ишлари мобайнида, 30 метр чуқурликдан топилган ашёлар айниқса эътиборга лойиқдир.

Бундай топилмаларнинг бири 1986 йил Аяққудуқдан, иккинчиси эса 1997 йил Зарафшон шаҳри яқинидаги зовурларнинг биридан топилди.

Ашёни синчиклаб текшириш ва қиёсий ўрганишлар уларнинг энг қадимги пластинка жабрали балиқларга мансуб акуланинг тиши эканлигини кўрсатди. Дастлабки пластинка жабрали балиқлар денгизда бундан 300-400 млн. йил илгари, Девон даврининг ўрталарида пайдо бўлган. Ҳозирги замон жабралилар анча кейинроқ, Юра даврида камида 150 млн. йил илгари шаклланган. Пластика жабралиларнинг скелети тоғайдан ташкил топган бўлиб, тоғайли балиқлар синфига (chandrichthues) мансубдир. Ҳозирги пайтда уларнинг 2 кенжа синфи -- акулалар (selachomomha) ва скатларнинг (batomoraha) 700 тури сақланиб қолган.

Илмий изланишлар натижаси шуни кўрсатадики Қизилқум чўлидан топилган топилма, ҳозирча тури тўла аниқланмаган, энг қадимги акулага мансуб тиш эканлиги маълум бўлди. Тишларнинг бири ўткир учлик понасимон кўринишли бўлиб узунлиги 70-75 мм, эни эса 40-45 мм. тишнинг ўткир учли юзаси эмал билан қопланган. Ўзининг тузилишига кўра, Зарафшондан топилган тиш қадимги гигант акуланинг тишига жуда ҳам ўхшаб кетади.

Ўрта Осиёда шунга ўхшаш одонтаспис акулага мансуб ашё анча илгари Манқишлоқдан палеоген даврининг пастки қатламларидан (70-80 млн) ҳам топилган эди.

Хулоса қилиб шуни айтишимиз мумкинки, бундан 400-300 млн. йиллар муқаддам ер юзи, жумладан биз яшаб турган жойлар, Қизилқум, Қорақум чўллари денгиз туби бўлган. Бизгача етиб келган топилмалар эса ўша даврда, денгизда сув муҳитида яшаган ҳайвонларнинг ашёвий далилларидир.

А. БОТИРОВ,
Б. МАТБОБОЕВ.
Ўзбекистон Фанлар академияси Археология институти катта илмий ходимлари.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ШАРҚШУНОСЛИК ИНСТИТУТИ

1997 йил кундузги ва сиртқи бўлим аспирантурасига кириш учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кундузги бўлимга:

07.00.03. Умумий тарих - 2 ўрин
10.01.06. Хорижий Осиё ва Африка мамлакатлари халқлари адабиёти - 4 ўрин
10.01.11. Матншунослик ва манбашунослик - 4 ўрин
10.02.08. Эрон тиллари - 4 ўрин
10.02.19. Тилшунослик назарияси - 4 ўрин
23.00.04. Халқаро система, умумий ривожланиш, сиёсий муаммолар - 5 ўрин

Сиртқи бўлимга:

07.00.03. Умумий тарих - 1 ўрин
10.01.06. Хорижий Осиё ва Африка мамлакатлари халқлари адабиёти - 4 ўрин
10.01.11. Матншунослик ва манбашунослик - 2 ўрин
10.02.08. Эрон тиллари - 2 ўрин
10.02.19. Тилшунослик назарияси - 2 ўрин
23.00.04. Халқаро система, умумий ривожланиш, сиёсий муаммолар - 2 ўрин

Ҳужжатлар 15 октябрдан 15 ноябргача қуйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Лоҳутий кўчаси, 25 уй, 2-қават 210 хона.

148

ТОШКЕНТ ШАҲРИ КОРХОНАЛАРИ ВА БОШ МУХОСИБЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Тошкент шаҳридаги йўловчи транспорти Давлат уюшмаси қошидаги "ЙЎЛОВЧИТРАНССЕРВИС" бирлашган хўжалик ҳисобидаги марказ маъмурияти ўз банк реквизитларининг ўзгарганлигини МАЪЛУМ ҚИЛАДИ ва 1997 йил 16 сентябридан банк операциялари қуйидаги реквизитлар бўйича амалга оширилади:

„Йўловчитранссервис" БХҲМ
Тошкент шаҳри, Т. Малик кўчаси,3"а" уй,
ҳисоб рақамимиз - 20210000900415198001
банк коди - 00431.
Индексация коди - 201121832.
Ўзбекистон Республикаси миллий банкининг ташқи иқтисодий фаолияти академик бўлимида.

147 uz

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ

М. Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваторияси

1997 йил учун қуйидаги ихтисосликлар бўйича *аспирантура ва ассистент-стажёрликка*
қабул эълон қилади:

АСПИРАНТУРАГА / КУНДУЗГИ ВА СИРТҚИ /: **"МУСИҚА САНЪАТИ";**
АССИСТЕНТ-СТАЖЁРЛИККА / КУНДУЗГИ /: **БАСТАКОРЛИК, ТОРЛИ, ДАМЛИ, ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУЛАРИ, АНЪАНАВИЙ ИЖРОЧИЛИК, ЯККА ХОНАНДАЛИК, КАМЕР АНСАМБЛ ВА ФОРТЕПИАНО.**

Ҳужжатлар 30 октябргача қабул қилинади.

МАНЗИЛ:
700000, Тошкент шаҳри, Пушкин кўчаси, 31.

«Ўзбеккино» Давлат акционерлик компанияси ва Ўзбекистон киноарбоблари бирлашмаси жамоалари «Ўзбеккино» Давлат акционерлик компанияси ва Ўзбекистон киноарбоблари бирлашмаси раиси Темурмалик Юнусовга отаси, ўзбек театрининг асосчиларидан бири Ўзбекистон халқ артисти

Машраб ЮНУСОВнинг

вафоти муносабати билан оила аъзоларига ва қариндошларига чуқур таъзия билдирадилар.

Очиқ турдаги «Ўзбекфильм» акционерлик жамияти раҳбарияти, «Ўзбеккино» Давлат акционерлик компанияси раиси Темурмалик Юнусовга отаси, Ўзбекистон халқ артисти

Машраб ЮНУСОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, Муқимий номидаги Ўзбек давлат мусиқий театри жамоаси театр фахрийси, кекса санъаткор, Ўзбекистон халқ артисти

Машраб ЮНУСОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

Бош муҳаррир
Аббосхон УСМОНОВ

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

БЎЛИМЛАР:
Парламент 133-57-34;
Халқаро ҳаёт 132-11-15;
Хатлар 136-29-89;
136-55-39;
Ҳуқуқ ва қонунчилик 136-37-85;
Иқтисодиёт 136-36-65, 136-07-94;
Маънавият 136-35-60, 132-10-65;
Тунги муҳарририят 133-10-28;
Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001
Буюртма Г — 0670, 34.126 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Рустам АЗИМОВ ва Иван РЕШАНОВ томонидан саҳифаланди.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Навбатчи муҳаррир — Э. Болиев.
Навбатчи — О. Раҳимов.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Режапов.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди — 22.50 1 2 3 4 5 6